

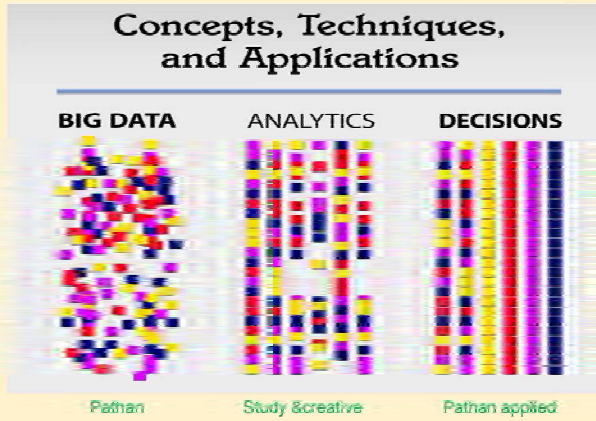
ပဌာနိုးတရားတော်
နှင့်
ကျွန်ုပ်တို့၏ နေ့စဉ်ဘဝ

Patthana Note

Paṭṭhana (Conditionality)

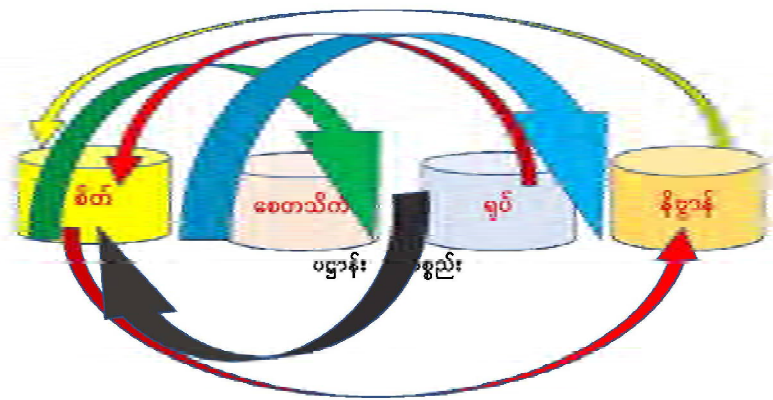
စဉ်	ပါဠိ (မြန်မာ)	Pali (Roman)
၁	ဟေတုပစ္စယော	<i>Hetu-paccaya</i>
၂	အာရမ္မဏပစ္စယော	<i>Ārammaṇa-paccaya</i>
၃	အဓိပတိပစ္စယော (က) အာရမ္မဏာဓိပတိ (ခ) သဟဇာတာဓိပတိ	<i>Adhipati-paccaya</i> (a) <i>Ārammaṇ'āhipati</i> (b) <i>Sahajāt'adhipati</i>
၄	အနန္တရပစ္စယော	<i>Anantara-paccaya</i>
၅	သမနန္တရပစ္စယော	<i>Samanantara-paccaya</i>
၆	သဟဇာတပစ္စယော	<i>Sahajāta-paccaya</i>
၇	အညမညပစ္စယော	<i>Aññamañña-paccaya</i>
၈	နိဿယပစ္စယော (က) ဝတ္ထုပုရေဇာတနိဿယ (ခ) သဟဇာတနိဿယ	<i>Nissaya-paccaya</i> (a) <i>Vutthu purejāta-nissaya</i> (b) <i>Sahajāta-nissaya</i>
၉	ဥပနိဿယပစ္စယော (က) အာရမ္မဏူပနိဿယ (ခ) အနန္တရူပနိဿယ (ဂ) ပကတူပနိဿယ	<i>Upanissaya-paccaya</i> (a) <i>Ārammaṇūpanissaya</i> (b) <i>Anantarūpanissaya</i> (c) <i>Pakatūpanissaya</i>
၁၀	ပုရေဇာတပစ္စယော (က) ဝတ္ထုပုရေဇာတ (ခ) အာရမ္မဏပုရေဇာတ	<i>Purejāta-paccaya</i> (a) <i>Vatthu-purejāta</i> (b) <i>Ārammaṇa-purejāta</i>
၁၁	ပစ္ဆာဇာတပစ္စယော	<i>Pacchājāta-paccaya</i>
၁၂	အာသေဝနပစ္စယော	<i>Āsevana-paccaya</i>
၁၃	ကမ္မပစ္စယော (က) သဟဇာတကမ္မ (ခ) နာနာက္ခဏိကကမ္မ	<i>Kamma-paccaya</i> (a) <i>Sahajāta-kamma</i> (b) <i>Nānakkaṇṇika-kamma</i>
၁၄	ဝိပါကပစ္စယော	<i>Vipāka-paccaya</i>
၁၅	အာဟာရပစ္စယော (က) ရုပ်အာဟာရ (ခ) နာမ်အာဟာရ	<i>Āhāra-paccaya</i> (a) <i>Rūpāhāra</i> (b) <i>Nāmāhāra</i>
၁၆	ဣန္ဒြိယပစ္စယော (က) ဝတ္ထုပုရေဇာတိန္ဒြိယ (ခ) ရူပဇီဝိတိန္ဒြိယ (ဂ) သဟဇာတိန္ဒြိယ	<i>Indriya-paccaya</i> (a) <i>Vutthu purejāta-indriya</i> (b) <i>Rupa jīvit'indriya</i> (c) <i>Sahājāta-indriya</i>
၁၇	ဈာနပစ္စယော	<i>Jhāna-paccaya</i>
၁၈	မဂ္ဂပစ္စယော	<i>Magga-paccaya</i>
၁၉	သမ္ပယုတ္တပစ္စယော	<i>Sampayutta-paccaya</i>
၂၀	ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စယော (က) သဟဇာတဝိပ္ပယုတ္တ (ခ) ပုရေဇာတဝိပ္ပယုတ္တ (ဂ) ပစ္ဆာဇာတဝိပ္ပယုတ္တ	<i>Vippayutta-paccaya</i> (a) <i>Sahajāta-vippayutta</i> (b) <i>Purejāta-vippayutta</i> (c) <i>Pacchājāta-vippayutta</i>
၂၁	အတ္ထိပစ္စယော (က) သဟဇာတအတ္ထိ (ခ) ပုရေဇာတအတ္ထိ (ဂ) ပစ္ဆာဇာတအတ္ထိ (ဃ) ရုပ်အာဟာရအတ္ထိ (င) ရူပဇီဝိတိန္ဒြိယအတ္ထိ	<i>Atthi-paccaya</i> (a) <i>Sahajāta-atthi</i> (b) <i>Purejāta-atthi</i> (c) <i>Pacchājāta-atthi</i> (d) <i>Āhāra-atthi</i> (e) <i>Indriya-atthi</i>
၂၂	နတ္ထိပစ္စယော	<i>Natthi-paccaya</i>
၂၃	ဝိဂတပစ္စယော	<i>Vigata-paccaya</i>
၂၄	အဝိဂတပစ္စယော (က) သဟဇာတအဝိဂတ (ခ) ပုရေဇာတအဝိဂတ (ဂ) ပစ္ဆာဇာတအဝိဂတ (ဃ) ရုပ်အာဟာရအဝိဂတ (င) ရူပဇီဝိတိန္ဒြိယအဝိဂတ	<i>Avigata-paccaya</i> (a) <i>Sahajāta-Avigata</i> (b) <i>Purejāta-Avigata</i> (c) <i>Pacchājāta-Avigata</i> (d) <i>Rupa Āhāra-Avigata</i> (e) <i>Rūpā Jīvit' indriya-Avigata</i>

နေ့စဉ်ဘဝ၌ ပဋ္ဌာန်းတရားတော်ကို အသုံးပြုခြင်း Research and Application to daily life.

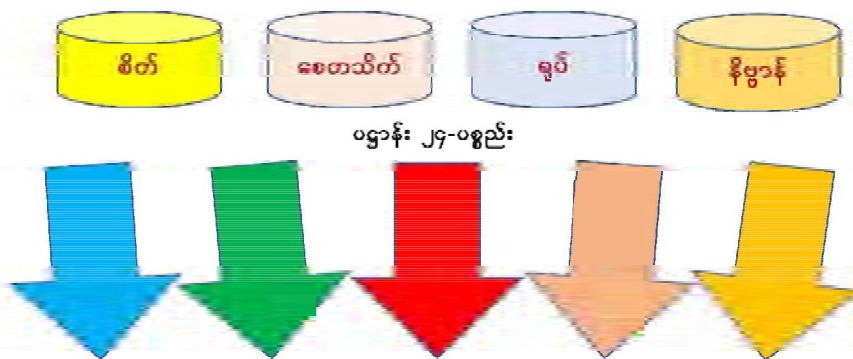

Research and Application to daily life

၁-ပဋ္ဌာန်းကျမ်းကို အာပေဏိဝိရာ အရကောက်များဖြင့် ဧကလာခြင်း Conditional Relations.

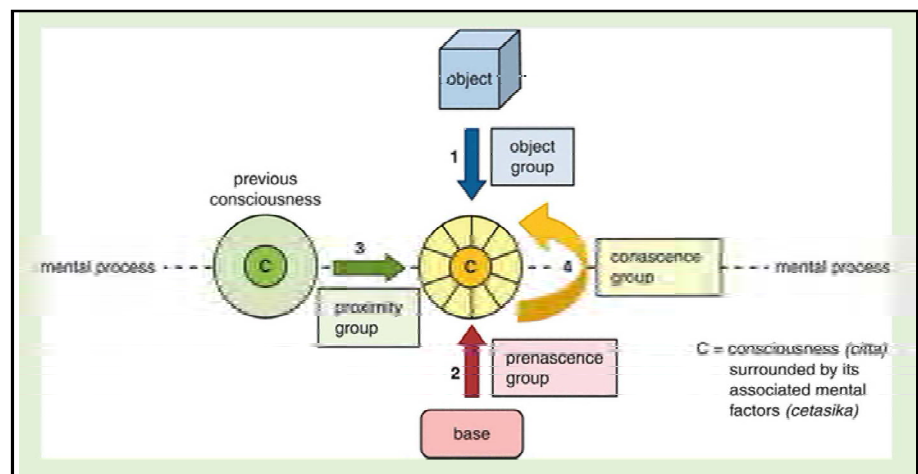

၂-နေ့စဉ်ဘဝနှင့် ပဋ္ဌာန်းတရားတော် Application to daily life.

ပဋ္ဌာန်း ၂၄-ဝစ္စည်း

နေ့စဉ်ဘဝ၌ ပဋ္ဌာန်းတရားတော်ကို အသုံးပြုခြင်း Research and Application to daily life.

မျိုးကွဲမရှိသောပစ္စည်း (၁၄) ပါးရှိ၏။

၎င်းတို့မှာ - ၁။ ဟေတု ၂။ အာရမ္မဏ ၃။ အနန္တရ ၄။ သမနန္တရ ၅။ သဟဇာတ
 ၆။ အညမည ၇။ ပစ္ဆာဇာတ ၈။ အာသေဝန ၉။ ဝိပါက ၁၀။ ဈာန
 ၁၁။ မဂ္ဂ ၁၂။ သမ္ပယုတ္တ ၁၃။ နတ္ထိ နှင့် ၁၄။ ဝိဂတ တို့ဖြစ်၏။ ဇယား (က)ကို ကြည့်ပါ။

မျိုးကွဲရှိသောပစ္စည်း (၁၀) ပါးရှိ၏။

၎င်းတို့မှာ - ၁။ အဓိပတိ ၂။ နိဿယ ၃။ ဥပနိဿယ ၄။ ပုရေဇာတ ၅။ ကမ္မ ၆။ အာဟာရ
 ၇။ ဣန္ဒြိယ ၈။ ဝိပ္ပယုတ္တ ၉။ အတ္တိနှင့် ၁၀။ အဝိဂတ တို့ဖြစ်၏။ ဇယား (ခ)ကို ကြည့်ပါ။

မျိုးကွဲမရှိသောပစ္စည်း (၁၄)ပါး

ဇယား (က)

စဉ်	ပစ္စည်း	သင်္ချာ
၁။	ဟေတုယ	၇
၂။	အာရမ္မဏ	၉
၃။	အနန္တရ	၇
၄။	သမနန္တရ	၇
၅။	သဟဇာတ	၉
၆။	အညမည	၃
၇။	ပစ္ဆာဇာတ	၃

စဉ်	ပစ္စည်း	သင်္ချာ
၈။	အာသေဝန	၃
၉။	ဝိပါက	၁
၁၀။	ဈာန	၇
၁၁။	မဂ္ဂ	၇
၁၂။	သမ္ပယုတ္တ	၃
၁၃။	နတ္ထိယ	၇
၁၄။	ဝိဂတ	၇

လင်္ကာ - ဟေတုယာ သတ္တ၊ အာရမ္မဏေ နဝ၊ အနန္တရေ သတ္တ၊ သမနန္တရေ သတ္တ၊ သဟဇာတေ နဝ၊
 အညမညေ တိဏိ၊ ပစ္ဆာဇာတေ တိဏိ၊ အာသေဝနေ တိဏိ၊ ဝိပါကေ ဧကံ၊ ဈာနေ သတ္တ၊
 မဂ္ဂေ သတ္တ၊ သမ္ပယုတ္တေ တိဏိ၊ နတ္ထိယာ သတ္တ၊ ဝိဂတေ သတ္တ။

မျိုးကွဲရှိသောပစ္စည်း (၁၀)ပါး

ဇယား (ခ)

စဉ်	မျိုးကွဲပစ္စည်း	ဝိသေသန	သင်္ချာ	ပေါင်း
၁။	အဓိပတိ	အာရမ္မဏာဓိပတိ	၇	၁၀
		သဟဇာတာဓိပတိ	၇	
၂။	နိဿယ	သဟဇာတနိဿယ	၉	၁၃
		ဝိတ္ထုပုရေဇာတနိဿယ	၃	
		သဟ. ပုရေ. မိဿက	၂	
၃။	ဥပနိဿယ	အာရမ္မဏူပနိဿယ	၇	၉
		အနန္တရူပနိဿယ	၇	
		ပကတူပနိဿယ	၉	
၄။	ပုရေဇာတ	အာရမ္မဏပုရေဇာတံ	၃	၃
		ဝတ္ထုပုရေဇာတံ	၃	
၅။	ကမ္မ	သဟဇာတာ	၇	၇
		နာနာက္ခဏိကာ	၂	
၆။	အာဟာရ	နာမ်အာဟာရ	၇	၇
		ရုပ်အာဟာရ	၁	
၇။	ဣန္ဒြိယ	သဟဇာတိန္ဒြိယ	၇	၇
		ဝတ္ထုပုရေဇာတိန္ဒြိယ	၁	
		ရူပဇီဝိတိန္ဒြိယ	၁	
၈။	ဝိပ္ပယုတ္တ	သဟဇာတံ	၃	၅
		ပုရေဇာတံ	၃	
		ပစ္ဆာဇာတံ	၃	
၉။ ၁၀။	အတ္ထိနှင့် အဝိဂတ	သဟဇာတံ	၉	၁၃
		အာပူ } ဝတ်ပူ }	၃	
			၃	
		ပစ္ဆာဇာတံ	၃	
		အာဟာရံ	၁	
		ဣန္ဒြိယံ	၁	
		သဟဇာတံ- ပုရေဇာတံ	၂	
		ပစ္ဆာဇာတံ- အာဟာရံ	၂	
		ပစ္ဆာဇာတံ- ဣန္ဒြိယံ	၂	

လင်္ကာ - အဓိပတိယာ ဒသ၊ နိဿယေ တေရသ၊ ဥပနိဿယေ နဝ၊ ပုရေဇာတေတိဏိ၊ ကမ္မေ သတ္တ၊
အာဟာရေ သတ္တ၊ ဣန္ဒြိယေ သတ္တ၊ ဝိပ္ပယုတ္တေ ပဉ္စ၊ အတ္ထိယာ တေရသ၊ အဝိဂတေ တေရသ။

လင်္ကာ - ဆယ့်ငါးသဟ၊ ရှစ်ဝအာနှင့်၊ ခုနစ်ဖြာနန်၊ ခြောက်တန်ဝတ္ထု၊ လေးခုပုဏ္ဏ၊ သုံးဖြာဟာရော၊ တယောကုဏ္ဍေ၊ ဇွိပကတူ၊ တစ်ခုမူ ကမ်မျိုးကိုးတတန်၊ ဆောင်ရန်နှုတ်တက် အာဂုံတည်း။

အာရမ္မဏမျိုးပစ္စည်း ၈-ပါး

- ၁။ အာရမ္မဏ
- ၂။ အာရမ္မဏာဓိပတိ
- ၃။ ဝတ္ထာရမ္မဏပုရေဇာတနိဿယ
- ၄။ အာရမ္မဏူပနိဿယ
- ၅။ အာရမ္မဏပုရေဇာတ
- ၆။ ဝတ္ထာရမ္မဏပုရေဇာတဝိပ္ပယုတ္တ
- ၇။ အာရမ္မဏပုရေဇာတတ္ထိ
- ၈။ အာရမ္မဏပုရေဇာတအဝိဂတ

အနန္တရမျိုးပစ္စည်း ၇-ပါး

- ၁။ အနန္တရ
- ၂။ သမနန္တရ
- ၃။ အနန္တရူပနိဿယ
- ၄။ အာသေဝန
- ၅။ နာနာက္ခဏိကကမ္မ
- ၆။ နတ္ထိ
- ၇။ ဝိဂတ

သဟဇာတမျိုး ၁၅-ပါး

- | <u>သဟဇာတ</u>
<u>အကြီးပစ္စည်း ၄-ပါး</u> | <u>သဟဇာတ</u>
<u>အလတ်ပစ္စည်း ၄-ပါး</u> | <u>သဟဇာတ</u>
<u>အငယ်ပစ္စည်း ၇-ပါး</u> |
|---|--|--|
| ၁။ သဟဇာတ | ၅။ အညမည | ၉။ ဟေတု |
| ၂။ သဟဇာတနိဿယ | ၆။ ဝိပါက | ၁၀။ သဟဇာတာဓိပတိ |
| ၃။ သဟဇာတတ္ထိ | ၇။ သမ္ပယုတ္တ | ၁၁။ သဟဇာတကမ္မ |
| ၄။ သဟဇာတအဝိဂတ | ၈။ သဟဇာတဝိပ္ပယုတ္တ | ၁၂။ နာမ်အာဟာရ |
| | | ၁၃။ သဟဇာတိန္ဒြိယ |
| | | ၁၄။ ဈာန ၁၅။ မဂ္ဂ |

ဝတ္ထုပုရေဇာတမျိုးပစ္စည်း ၆-ပါး

- ၁။ ဝတ္ထုပုရေဇာတနိဿယ
- ၂။ ဝတ္ထုပုရေဇာတ
- ၃။ ပုရေဇာတိန္ဒြိယ
- ၄။ ပုရေဇာတဝိပ္ပယုတ္တ
- ၅။ ပုရေဇာတတ္ထိ
- ၆။ ပုရေဇာတအဝိဂတ

ပစ္ဆာဇာတမျိုးပစ္စည်း ၄-ပါး

- ၁။ ပစ္ဆာဇာတ
- ၂။ ပစ္ဆာဇာတဝိပ္ပယုတ္တ
- ၃။ ပစ္ဆာဇာတတ္ထိ
- ၄။ ပစ္ဆာဇာတအဝိဂတ

ရူပဇီဝိတိန္ဒြိယမျိုးပစ္စည်း ၃-ပါး

- ၁။ ရူပဇီဝိတိန္ဒြိယ
- ၂။ ရူပဇီဝိတိန္ဒြိယတ္ထိ
- ၃။ ရူပဇီဝိတိန္ဒြိယအဝိဂတ

ရုပ်အာဟာရမျိုးပစ္စည်း (၃) ပါး

- ၁။ ရုပ်အာဟာရ
- ၂။ ရုပ်အာဟာရတ္ထိ
- ၃။ ရုပ်အာဟာရအဝိဂတ

ပကတူပနိဿယပစ္စည်း (၂) ပါး

- ၁။ ပကတူပနိဿယ
- ၂။ ဗလဝနာနာက္ခဏိက ကမ္မ

ကမ္မပစ္စည်း (၁) ပါး

- ၁။ ဗလဝဒုဗ္ဗလ နာနာက္ခဏိက ကမ္မ

ပဋ္ဌာန်းပစ္စည်းများကို အနီးကပ်၍ လေ့လာခြင်း

- ၁။ ဟေတု
- (က) {
 - ၂။ အာရမ္မဏ
 - ၃။ အာရမ္မဏာဓိပတိ
 - ၄။ သဟဇာတာဓိပတိ
- ၅။ အနန္တရ
- ၆။ သမနန္တရ
- ၇။ သဟဇာတ
- ၈။ အညမည
- (ခ) {
 - ၉။ သဟဇာတနိဿယ
 - ၁၀။ ဝတ္ထုပုရေဇာတနိဿယ
 - ၁၁။ ဝတ္ထာရမ္မဏပုရေဇာတနိဿယ
- (ဂ) {
 - ၁၂။ အာရမ္မဏူပနိဿယ
 - ၁၃။ အနန္တရူပနိဿယ
 - ၁၄။ ပကတူပနိဿယ
- (ဃ) {
 - ၁၅။ ဝတ္ထုပုရေဇာတ
 - ၁၆။ အာရမ္မဏပုရေဇာတ
 - ၁၇။ ဝတ္ထာရမ္မဏပုရေဇာတ
- ၁၈။ ပစ္ဆာဇာတ
- ၁၉။ အာသေဝန
- (င) {
 - ၂၀။ သဟဇာတကမ္မ
 - ၂၁။ နာနာက္ခဏိကကမ္မ
- ၂၂။ ဝိပါက
- (စ) {
 - ၂၃။ ရူပါအာဟာရ
 - ၂၄။ နာမ်အာဟာရ

- (ဆ) {
 - ၂၅။ သဟဇာတိန္ဒြိယ
 - ၂၆။ ဝတ္ထုပုရေဇာတိန္ဒြိယ
 - ၂၇။ ရူပဇီဝိတိန္ဒြိယ
- ၂၈။ ဈာန
- ၂၉။ မဂ္ဂ
- ၃၀။ သမ္ပယုတ္တ
- (ဇ) {
 - ၃၁။ သဟဇာတဝိပ္ပယုတ္တ
 - ၃၂။ ဝတ္ထုပုရေဇာတဝိပ္ပယုတ္တ
 - ၃၃။ ဝတ္ထာရမ္မဏပုရေဇာတဝိပ္ပယုတ္တ
 - ၃၄။ ပစ္ဆာဇာတဝိပ္ပယုတ္တ
- (ဈ) {
 - ၃၅။ သဟဇာတတ္ထိ
 - ၃၆။ ဝတ္ထုပုရေဇာတတ္ထိ
 - ၃၇။ အာရမ္မဏပုရေဇာတတ္ထိ
 - ၃၈။ ဝတ္ထာရမ္မဏပုရေဇာတတ္ထိ
 - ၃၉။ ပစ္ဆာဇာတတ္ထိ
 - ၄၀။ ရူပအာဟာရတ္ထိ
 - ၄၁။ ရူပဇီဝိတိန္ဒြိယတ္ထိ
- ၄၂။ နတ္ထိ
- ၄၃။ ဝိဂတ
- (ည) {
 - ၄၄။ သဟဇာတအဝိဂတ
 - ၄၅။ ဝတ္ထုပုရေဇာတအဝိဂတ
 - ၄၆။ အာရမ္မဏပုရေဇာတအဝိဂတ
 - ၄၇။ ဝတ္ထာရမ္မဏပုရေဇာတအဝိဂတ
 - ၄၈။ ပစ္ဆာဇာတ အဝိဂတ
 - ၄၉။ ရူပအာဟာရ အဝိဂတ
 - ၅၀။ ရူပဇီဝိတိန္ဒြိယ အဝိဂတ

တိကမာတိကာ Tikamātik; Triplets

၁ - ကုသလတိက် *Kusala Tika; Moral Triplet*

(i) *kusalā dhammā*. moral states;

(ii) *akusalā dhammā*. immoral states;

(iii) *abyākatā dhammā*. indeterminate states.

- (က) ကုသလာ ဓမ္မာ - အပြစ်မရှိ ကောင်းကျိုးပေးသောတရား (ကု)
- (ခ) အကုသလာ ဓမ္မာ - အပြစ်နှင့်တကွ မကောင်းကျိုးပေးသောတရား (အကု)
- (ဂ) အဗျာကတာ ဓမ္မာ - ကုသိုလ်လည်းမဟုတ်၊ အကုသိုလ်လည်းမဟုတ်သောတရား (ဝိပါက်၊ ကြိယာ၊ ရုပ်၊ နိဗ္ဗာန်)

၂ - ဝေဒနာတိက် *VedanāTika; Feeling Triplet*

(i) *sukhāya vedanāya sampayuttā dhammā*. states associated with pleasant feeling;

(ii) *dukkhāya vedanāya sampayuttā dhammā*. states associated with painful feeling;

(iii) *adukkhamasukhāya vedanāya sampayuttā dhammā*. states associated with indifferent feeling;

- (က) သုခိယ ဝေဒနာယ သမ္ပယုတ္တာ ဓမ္မာ - သုခနှင့် ယှဉ်သောတရား (သုခ + သောမနဿဝေဒနာ)
- (ခ) ဒုက္ခိယ ဝေဒနာယ သမ္ပယုတ္တာ ဓမ္မာ - ဒုက္ခနှင့် ယှဉ်သောတရား (ဒုက္ခ + ဒေါမနဿဝေဒနာ)
- (ဂ) အဒုက္ခမသုခိယ ဝေဒနာယ သမ္ပယုတ္တာ ဓမ္မာ - ဆင်းရဲချမ်းသာမဟုတ် ဥပေက္ခာဝေဒနာနှင့် တကွ ဖြစ်သောတရား (ဥပေက္ခာဝေဒနာ)

၃ - ဝိပါကတိက် *Vepāka Tika; Resultant Triplet*

(i) *vipākā dhammā*. resultant states;

(ii) *vipākadhammadhammā*. states generating resultant states;

(iii) *nevavipākanavipākadhammadhammā*. states that are neither resultant states nor states generating resultant states;

- (က) ဝိပါကာ ဓမ္မာ - ကုသိုလ်၊ အကုသိုလ်တို့၏ အကျိုးဖြစ်သောတရား (ဝိပါက်)
- (ခ) ဝိပါကဓမ္မဓမ္မာ - အကျိုးကိုဖြစ်စေသောတရား (ကု၊ အကု)
- (ဂ) နေဝိပါကနဝိပါကဓမ္မဓမ္မာ - အကျိုးတရားလည်းမဟုတ်၊ အကျိုးကိုပေးတတ်သောတရားလည်း မဟုတ်သောတရား (ကြိယာ၊ ရုပ်၊ နိဗ္ဗာန်)

၄ - ဥပါဒိန္နတိက် *Upādinna Tika; Clinging Triplet*

(i) *upādiGGupādāniyā [upādinnaupādāniyā (syā.)] dhammā*. states acquired by and favourable to clinging;

(ii) *anupādiGGupādāniyā dhammā*. states that are not acquired by and not favourable to clinging;

(iii) *anupādiGGAanupādāniyā [anupādinnaanupādāniyā (syā.)] dhammā*.

states which are not acquired by and not favourable to clinging.

- (က) ဥပါဒိန္နုပါဒိနိယာ ဓမ္မာ - တဏှာဒိဋ္ဌိတို့၏ အကျိုးဖြစ်၍ ဥပါဒိန်တို့၏ အစီးအပွား ဖြစ်သောတရား (လောကီဝိပါက် + ကမ္မဇရုပ်)

- (ခ) အနုပါဒိန္နုပါဒါနိယာ ဓမ္မာ - တဏှာဒိဋ္ဌိတို့၏ အကျိုးမဟုတ်သော်လည်း ဥပါဒါန်တို့၏ အစီးအပွား ဖြစ်သောတရား (အကု၊ လောကီကု၊ ကြို၊ တိဇရုပ်)
- (ဂ) အနုပါဒိန္နုအနုပါဒါနိယာ ဓမ္မာ - ဥပါဒါန် ဥပါဒါနိယတို့ဖြင့် မယူသောတရား (လောကုတ္တရာ၊ နိဗ္ဗာန်)

၅ - သံကိလိဋ္ဌတိကံ Samkiliṭṭha Tika ; Corrupt Triplet

- (i) *saṃkiliṭṭhasaṃkilesikā dhammā*. corrupt and corrupting states
(States corrupted by defilements and generating defilements);
- (ii) *asaṃkiliṭṭhasaṃkilesikā dhammā*. not corrupt but corrupting states;
- (iii) *asaṃkiliṭṭhaasaṃkilesikā [asaṃkiliṭṭhāsaṃkilesikā (syā.)] dhammā*.
not corrupt and not corrupting states.

- (က) သံကိလိဋ္ဌသံကိလေသိကာ ဓမ္မာ - ပူပန်မှုကိုလည်းပေးတတ် ကိုယ်တိုင်လည်း ပူလောင်တတ် သောတရား (အကု ၁၂-ပါး)
- (ခ) အသံကိလိဋ္ဌသံကိလေသိကာ ဓမ္မာ - ပူပန်မှုကိုသာပေးတတ်ပြီး ကိုယ်တိုင် မပူလောင်တတ်သော တရား (လောကီကု၊ လောကီဝိ၊ ကြို၊ ရုပ်)
- (ဂ) အသံကိလိဋ္ဌအသံကိလေသိကာ ဓမ္မာ - ပူပန်မှုကိုလည်းမပေးတတ် ကိုယ်တိုင်လည်း မပူပန်တတ် သောတရား (လောကုတ်၊ နိဗ္ဗာန်)

၆ - ဝိတက္ကတိကံ Vitakka Tika ; Applied Thought Triplet

- (i) *saṃvitakkasavicārā dhammā*. states with applied thought and sustained thought;
- (ii) *avitaṃkavavicāramattā dhammā*. states without applied thought but with sustained thought;
- (iii) *avitaṃkaavicārā [avitaṃkāvicārā (syā.)] dhammā*. states without applied thought and sustained thought.

- (က) သဝိတက္ကသဝိစာရာ ဓမ္မာ - ဝိတက်၊ ဝိစာရနှင့်တကွ ဖြစ်သောတရား (သဝိတက္ကသဝိစာရစိတ်)
- (ခ) အဝိတက္ကဝိစာရာမတ္တာ ဓမ္မာ - ဝိတက်မရှိ၊ ဝိစာရသာရှိသောတရား (ဒုဗျာန်စိတ်)
- (ဂ) အဝိတက္ကအဝိစာရာ ဓမ္မာ - ဝိတက်လည်းမရှိ၊ ဝိစာရလည်းမရှိသောတရား

၇ - ပီတိတိကံ Pīti Tika; Rapture Triplet

- (i) *pīṭisahagatā dhammā*. states accompanied by rapture;
- (ii) *sukhasahagatā dhammā*. states accompanied by pleasure;
- (iii) *upekkhāsahagatā dhammā*. states accompanied by equanimity.

- (က) ပီတိသဟဂတာ ဓမ္မာ - ပီတိနှင့်တကွ ဖြစ်သောတရား (ပီတိနှင့် ယှဉ်သောစိတ်များ)
- (ခ) သုခသဟဂတာ ဓမ္မာ - သုခနှင့်တကွ ဖြစ်သောတရား (သုခနှင့် ယှဉ်သောစိတ်များ)
- (ဂ) ဥပေက္ခာသဟဂတာ ဓမ္မာ - ဥပေက္ခာနှင့်တကွ ဖြစ်သောတရား (ဥပေက္ခာနှင့် ယှဉ်သောစိတ်များ)

၈ - ဒဿနတိကံ Dassana Tika; Triplet of States Eradicated by the First Path

- (i) *dassanena pahātabbā dhammā*. states eradicated by the First Path;
- (ii) *bhāvanāya pahātabbā dhammā*. states eradicated by the 3 Higher Paths;
- (iii) *neva dassanena na bhāvanāya pahātabbā dhammā*.
states not eradicated by the First Path and the 3 Higher Paths.

- (က) ဒဿနေန ပဟာတဗ္ဗ ဓမ္မာ - ပထမမဂ်ဖြင့် ပယ်သောတရား
- (ခ) ဘာဝနာယ ပဟာတဗ္ဗ ဓမ္မာ - အထက်မဂ်သုံးပါးတို့ဖြင့် ပယ်သောတရား
- (ဂ) နေဝဒဿနေန န ဘာဝနာယ ပဟာတဗ္ဗ ဓမ္မာ - ပထမမဂ်၊ အထက်မဂ်သုံးပါးတို့ဖြင့် မပယ်သောတရား

၉ - ဒဿနေနဟေတုတိက်ံ *Dassana Hetuka Tika; Triplet of States with Roots to be Eradicated by the First Path*

- (i) *dassanena pahātabbahetukā dhammā. states with roots to be eradicated by the First Path;*
- (ii) *bhāvanāya pahātabbahetukā dhammā. states with roots to be eradicated by the 3 Higher Paths;*
- (iii) *neva dassanena na bhāvanāya pahātabbahetukā dhammā. states with no roots to be eradicated by the First Path or the 3 Higher Paths.*

- (က) ဒဿနေန ပဟာတဗ္ဗဟေတုကာ ဓမ္မာ - ပထမမဂ်ဖြင့်ပယ်သော ဟိတ်ရှိသောတရား
- (ခ) ဘာဝနာယ ပဟာတဗ္ဗဟေတုကာ ဓမ္မာ - အထက်မဂ်သုံးပါးဖြင့်ပယ်သော ဟိတ်ရှိသောတရား
- (ဂ) နေဝဒဿနေန န ဘာဝနာယ ပဟာတဗ္ဗဟေတုကာ ဓမ္မာ - ပထမမဂ်၊ အထက်မဂ်သုံးခုတို့ဖြင့် မပယ်သော ဟိတ်ရှိသောတရား

၁၀ - အာစယဂါမိတိက်ံ *Ācayagāmi Tika; Triplets of States Leading to Rebirths and Deaths*

- (i) *ācayagāmino dhammā. states leading to rebirths and deaths;*
- (ii) *apacayagāmino dhammā. states leading to the realization of Nibbāna;*
- (iii) *nevācayagāmināpacayagāmino [nevācayagāmino nāpacayagāmino (syā.)] dhammā. states leading neither to rebirths and deaths nor to the realization of Nibbāna.*

- (က) အာစယဂါမိနော ဓမ္မာ - ဘဝကိုပေးတတ်သောတရား (ကုသိုလ်၊ အကုသိုလ်)
- (ခ) အပစယဂါမိနော ဓမ္မာ - နိဗ္ဗာန်ကို ရှေးရှုသောတရား (မဂ်လေးပါး)
- (ဂ) နေဝါစယဂါမိနာပစယဂါမိနော ဓမ္မာ - ဇာတိ၊ မရဏနှင့် နိဗ္ဗာန်တို့သို့ ဦးတည်ခြင်းလည်း မဟုတ်သော တရား (ဝိပါက်၊ ကြိယာ၊ ရုပ်၊ နိဗ္ဗာန်)

၁၁ - သေက္ခတိက်ံ *Sekkha Tika ; Learners Triplet*

- (i) *sekkhā dhammā. states appertaining to learners;*
- (ii) *asekkhā dhammā. states appertaining to arahats;*
- (iii) *nevasekkhanāsekkhā [nevasekkhānāsekkhā (sī. syā.)] dhammā. states appertaining neither to learners nor to arahats.*

- (က) သေက္ခာ ဓမ္မာ - သေက္ခပုဂ္ဂိုလ် (၇)ယောက်တို့ ပိုင်ဆိုင်သောတရား (အောက်မဂ်ဖိုလ်-၇ပါး)
- (ခ) အသေက္ခာ ဓမ္မာ - ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ် ပိုင်ဆိုင်သောတရား (အရဟတ္တမဂ် -၁ ပါး)
- (ဂ) နေဝသေက္ခနာသေက္ခာ ဓမ္မာ - သေက္ခ၊ အသေက္ခမဟုတ်သူတို့အတွက်တရား (လောကီစိတ်၊ ရုပ်)

၁၂ - ပရိတ္တတိက်ံ *Paritta Tika; Limited Triplet*

- (i) *parittā dhammā. limited states (states with limited efficacy);*
- (ii) *mahaggatā dhammā. lofty states;*
- (iii) *appamāṇā dhammā. incomparable states.*

- (က) ပရိတ္တာ ဓမ္မာ - အာနုဘော်နည်းသောတရား (ကာမစိတ်)
- (ခ) မဟဂ္ဂတာ ဓမ္မာ - မြင့်မြတ်သောစွာန်တရား (ရူပအရူပစိတ်)
- (ဂ) အပ္ပမာဏာ ဓမ္မာ - အတိုင်းအရှည်မရှိ မနှိုင်းယှဉ်အပ် အလွန်မြတ်သောတရား (လောကုတ္တရာစိတ်)

၁၃ - ပရိတ္တာရမ္မဏတိက် Parittārammaṇa Tika; Triplet of Limited Objects

- (i) *parittārammaṇā dhammā*. states with limited objects;
- (ii) *mahaggatārammaṇā dhammā*. states with lofty objects;
- (iii) *appamāṇārammaṇā dhammā*. states with incomparable objects.

- (က) ပရိတ္တာရမဏာ ဓမ္မာ - အာနုဘော်နည်းသော ကာမတရားကို အာရုံပြုသောတရား
- (ခ) မဟဂ္ဂတာရမဏာ ဓမ္မာ - မြင့်မြတ်သော စွာန်တရားကို အာရုံပြုသောတရား
- (ဂ) အပ္ပမာဏာရမဏာ ဓမ္မာ - မနှိုင်းယှဉ်အပ် အလွန်ထူးမြတ်သော မဂ်ဖိုလ်ကို အာရုံပြုသောတရား

၁၄ - ဟိနတိက် Hīna Tika ; Low Triplet

- (i) *hīnā dhammā*. low states;
- (ii) *majjhimā dhammā*. medium states;
- (iii) *pañītā dhammā*. sublime states.

- (က) ဟိနာ ဓမ္မာ - ယုတ်ညံ့သော ကာမတရား (ကာမစိတ်)
- (ခ) မဇ္ဈိမာ ဓမ္မာ - အလယ်အလတ်ဖြစ်သော စွာန်တရား (ရူပအရူပစိတ်)
- (ဂ) ပဏီတာ ဓမ္မာ - မြင့်မြတ်သောမဂ်ဖိုလ်တရား (လောကုတ္တရာစိတ်)

၁၅ - မိစ္ဆတ္တတိက် Micchatta Tika; Wrong View-Afflicted States of Fixed Destiny

- (i) *micchattaniyatā dhammā*. wrong view-afflicted states of fixed destiny;
- (ii) *sammattaniyatā dhammā*. right view-guided states of fixed destiny;
- (iii) *aniyatā dhammā*. states of no fixed destiny.

- (က) မိစ္ဆတ္တနိယတာ ဓမ္မာ - မကောင်းသဖြင့် သေပြီးနောက် ဧကန် အကျိုးပေးမည့်တရား (နိယတမိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ-
လောမူ-သတ္တမဇော) (ပဉ္စာနန္တရိယကံ - ဒေါသမူ - သတ္တမဇော)
- (ခ) သမ္မတ္တနိယတာ ဓမ္မာ - ကောင်းသောအားဖြင့် သေပြီးနောက် ဧကန် အကျိုးပေးမည့်တရား (မဂ်လေးပါး)
- (ဂ) အနိယတာ ဓမ္မာ - သေပြီးနောက် အကျိုးပေး မမြဲသောတရားများ (နိယတမိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကံနှင့် ပဉ္စာ
နန္တရိယကံမှတစ်ပါး အကုသိုလ်၊ လောကီ ကုသိုလ်၊ ဝိဘတ်၊ ကြံ၊ ရုပ်၊ နိ)

၁၆ - မဂ္ဂါရမဏတိက် Maggārammaṇa Tika; Path Object Triplet

- (i) *maggārammaṇā dhammā*. states with path objects;
- (ii) *maggahetukā dhammā*. states associated with the Path roots;
- (iii) *maggādhīpatino dhammā*. states predominated by the Path.

- (က) မဂ္ဂါရမဏာ ဓမ္မာ - မိမိဆိုင်ရာမဂ်ကို အာရုံပြုသော အရိယာတို့၏သန္တာန်၌ ဖြစ်သောတရား
- (ခ) မဂ္ဂဟေတုကာ ဓမ္မာ - မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးလျှင် အကြောင်းရှိသောတရား
- (ဂ) မဂ္ဂါဓိပတိနော ဓမ္မာ - မိမိဆိုင်ရာမဂ်ကို အလေးအမြတ် အာရုံပြုသော အရိယာတို့သန္တာန်၌ ဖြစ်သောတရား

၁၇ - ဥပ္ပန္နတိကံ Uppanna Tika; Arising Triplet

- (i) *uppannā dhammā*. states in the process of arising;
- (ii) *anuppannā dhammā*. states that have not arisen yet;
- (iii) *uppādinā dhammā*. states that are due to arise.

- (က) ဥပ္ပန္နာ ဓမ္မာ - ဥပါဒ်၊ ဌီ၊ ဘင်၊ ဟူသော ခဏသုံးပါးသို့ ရောက်ဆဲ ဖြစ်သောတရား
- (ခ) အနုပ္ပန္နာ ဓမ္မာ - ဥပါဒ်၊ ဌီ၊ ဘင်၊ ဟူသော ခဏသုံးပါးသို့ ရောက်လတ္တံ့ ဖြစ်သောတရား
- (ဂ) ဥပ္ပာဒိနော ဓမ္မာ - မချွတ်ဖြစ်လတ္တံ့သောတရား

၁၈ - အတိတတိကံ Atīta Tika; Past Triplet (Atīta Tika)

- (i) *atītā dhammā*. past states;
- (ii) *anāgatā dhammā*. future states;
- (iii) *paccuppannā dhammā*. present states.

- (က) အတိတာ ဓမ္မာ - အတိတ်ဖြစ်ကုန်သောတရား
- (ခ) အနာဂတာ ဓမ္မာ - အနာဂတ်ဖြစ်ကုန်သောတရား
- (ဂ) ပစ္စုပ္ပန္နာ ဓမ္မာ - ပစ္စုပ္ပန်ဖြစ်ကုန်သောတရား

၁၉ - အတိတာရမ္မဏတိကံ Atītārammaṇa Tika; Past Object Triplet

- (i) *atītārammaṇā dhammā*. states with past objects;
- (ii) *anāgatārammaṇā dhammā*. states with future objects;
- (iii) *paccuppannārammaṇā dhammā*. states with present objects.

- (က) အတိတာရမ္မဏာ ဓမ္မာ - အတိတ်ကို အာရုံရှိသောတရား
- (ခ) အနာဂတာရမ္မဏာ ဓမ္မာ - အနာဂတ်ကို အာရုံရှိသောတရား
- (ဂ) ပစ္စုပ္ပန္နာရမ္မဏာ ဓမ္မာ - ပစ္စုပ္ပန်ကို အာရုံရှိသောတရား

၂၀ - အဇ္ဈတ္တတိကံ Ajjhata Tika; Internal Triplet

- (i) *ajjhata dhammā*. internal states;
- (ii) *bahiddhā dhammā*. external states;
- (iii) *ajjhatabhiddhā dhammā*. states that are both internal and external.

- (က) အဇ္ဈတ္တာ ဓမ္မာ - မိမိသန္တာန်၌ ဖြစ်သောတရား (စိတ်၊ စေ၊ ရုပ်)
- (ခ) ဗဟိဒ္ဓါ ဓမ္မာ - မိမိသန္တာန်မှ အပဖြစ်သောတရား (စိတ်၊ စေ၊ ရုပ်၊ နိ)
- (ဂ) အဇ္ဈတ္တဗဟိဒ္ဓါ ဓမ္မာ - နှစ်ပါးသောသန္တာန်၌ ဖြစ်သောတရား (စိတ်၊ စေ၊ ရုပ်)

၂၁ - အဇ္ဈတ္တရမ္မဏတိက် *Ajjhattārammaṇa Tika; Internal Object Triplet*

- (i) *ajjhattārammaṇā dhammā*. states with internal objects;
(ii) *bahiddhārammaṇā dhammā*. states with external objects;
(iii) *ajjhattabahiddhārammaṇā dhammā*. states with internal and external objects.

- (က) အဇ္ဈတ္တရမ္မဏာ ဓမ္မာ - မိမိသန္တာန်၌ ဖြစ်သောတရားကို အာရုံပြုသောတရား
(ခ) ဗဟိဒ္ဓါရမ္မဏာ ဓမ္မာ - မိမိသန္တာန်မှအပ ဖြစ်သောတရားကို အာရုံပြုသောတရား
(ဂ) အဇ္ဈတ္တဗဟိဒ္ဓါရမ္မဏာ ဓမ္မာ - နှစ်ပါးသောသန္တာန်၌ ဖြစ်သောတရားကို အာရုံပြုသောတရား

၂၂ - သနိဒဿနတိက် *Sanidassana Tika; Visible and Tangible Triplet*

- (i) *sanidassanasappamighā dhammā*. visible and tangible states;
(ii) *anidassanasappamighā dhammā*. invisible but tangible states;
(iii) *anidassanaappamighā [anidassanāppamighā (syā.)] dhammā*. invisible and intangible states.

- (က) သနိဒဿနသပ္ပဋိယာ ဓမ္မာ - မြင်လည်းမြင်နိုင် ထိတွေ့၍လည်းရသောတရား (ရူပါရုံ)
(ခ) အနိဒဿနသပ္ပဋိယာ ဓမ္မာ - မြင်တော့မမြင်နိုင် ထိတွေ့၍သာ ရသောတရား (ရူပါရုံကြင် - ဩဠာရိကရုပ်
၁၁ - ပါး)
(ဂ) အနိဒဿနအပ္ပဋိယာ ဓမ္မာ - မြင်လည်းမမြင်နိုင် ထိတွေ့၍လည်း မရသောတရား (စိတ်၊ စေ၊ သုခုမရုပ် -
၁၆ ၊ နိ)

ဒုက DUKA; The Pairs ဒုက်-၁၀၀

နှစ်ဖို့ ၊ နှစ်စုပြု၍ ဟောတော်မူသည့် ပရမတ္ထဓမ္မတို့ကို ဒုက ၊ ဒုက် Group of two. ဟူ၍ ခေါ်ပါသည်။

(၁) ဟေတုဂေါဇ္ဇက

- ၁။ ဟေတု ဓမ္မာ ၊ န ဟေတု ဓမ္မာ။
၂။ သဟေတုကာ ဓမ္မာ ၊ အဟေတုကာ ဓမ္မာ။
၃။ ဟေတုသမ္ပယုတ္တဇ္ဇက ဓမ္မာ ၊ ဟေတုဝိပ္ပယုတ္တဇ္ဇက ဓမ္မာ။
၄။ ဟေတု စေဝ ဓမ္မာ သဟေတုကာ စ ၊ သဟေတုကာ စေဝ ဓမ္မာ န စ ဟေတု။
၅။ ဟေတု စေဝ ဓမ္မာ ဟေတုသမ္ပယုတ္တဇ္ဇက စ ၊ ဟေတုသမ္ပယုတ္တဇ္ဇက စေဝ ဓမ္မာ န စ ဟေတု။
၆။ န ဟေတု ခေါ ပန ဓမ္မာ သဟေတုကာပိ ၊ န ဟေတု ခေါ ပန ဓမ္မာ အဟေတုကာပိ။

- ၁။ ဟေတုဒုက = *Hetukaduka*; တိတ်မည်သော ပရမတ္ထတရား။ Dhamma which are root causes.
၂။ သဟေတုကဒုက = *Sahetukaduka*; တိတ်နှင့်တကွဖြစ်သောတရား။ Dhamma which have root causes.
၃။ ဟေတုသမ္ပယုတ္တဒုက = *Hetusampayuttaduka*; တိတ်နှင့်ယှဉ်သောတရား။ Dhamma which are associated with root causes.

- ၄။ ဟေတုသဟေတုကဒုက = *Hetusahetukaduka*; ဟိတ်လည်းမည်သော ဟိတ်နှင့်လည်းတကွ ဖြစ်သော တရား။ Dhamma which are root causes and which have root causes.
- ၅။ ဟေတုဟေတုသမ္ပယုတ္တဒုက = *Hetuhetusampayuttaduka*; ဟိတ်လည်းမည်သော ဟိတ်နှင့်လည်း ယှဉ်သောတရား။ Dhamma which are root causes and which are associated with root causes.
- ၆။ နဟေတုသဟေတုကဒုက = *Na-hetusahetukaduka* ဟိတ်လည်းမမည်သော ဟိတ်နှင့်လည်း ယှဉ်သော တရား။ Dhamma which are not root causes but which have root causes.

1. *Hetugocchaka*; (Cluster of Dukas Relating to Root Causes)

1. *Hetūduka*;
hetū dhammā ; *na hetū dhammā*;

Dhamma which are root causes. Dhamma which are not root causes.

2. *Sahetūduka*;
Sahetū dhammā ; *ahetūka dhammā*;

Dhamma which have root causes. Dhamma which have not root causes.

3. *Hetusampayuttā duka*
Hetusampayuttā dhammā ; *hetuvippayuttā dhammā*.

Dhamma which are associated with root causes. Dhamma which are not associated with root causes.

4. *Hetū sahetūka dukā*
Hetū ceva dhammā sahetukā ca; *sahetukā ceva dhammā na ca hetū*.

Dhamma which are root causes and which also have root causes. Dhamma which are root causes but are not root causes.

5. *Hetū Hetusampayuttā duka*
Hetū ceva dhammā hetusampayuttā ca; *hetusampayuttā ceva dhammā na ca hetū* .

Dhamma which are root causes and which are associated with root causes.

Dhamma which are root causes but are not root causes.

6. *na-hetū sahetuka duka*
na -hetū kho pana dhammā sahetukāpi ; *na -hetū kho pana dhammā ahetukāpi* ;

Dhamma which are not root causes but which have root causes.

Dhamma which are not root causes and which have no root causes.

(၂) နိဗ္ဗာန်ရတနာ

- ၇။ သပ္ပစ္စယာ ဓမ္မာ ၊ အပ္ပစ္စယာ ဓမ္မာ ။ ၈။ သင်္ခတာ ဓမ္မာ ၊ အသင်္ခတာ ဓမ္မာ။
- ၉။ သနိဒဿနာ ဓမ္မာ ၊ အနိဒဿနာ ဓမ္မာ။ ၁၀။ သပ္ပဋိယာ ဓမ္မာ ၊ အပ္ပဋိယာ ဓမ္မာ။
- ၁၁။ ရူပိနော ဓမ္မာ ၊ အရူပိနော ဓမ္မာ။ ၁၂။ လောကီယာ ဓမ္မာ ၊ လောကုတ္တရာ ဓမ္မာ။
- ၁၄။ ကေနစိ ဝိညေယျာ ဓမ္မာ ၊ ကေနစိ န ဝိညေယျ ဓမ္မာ။

- ၇။ သပ္ပစ္စယဒုက = *Sappaccayaduka*; ကံ စိတ် ဥတု အာဟာရတည်းဟူသော အကြောင်းလေးပါးနှင့် တကွ ဖြစ်သောတရား။ Dhamma which are due to causes.
- ၈။ သင်္ခတဒုက = *Sankhatadukam*; ကံ စိတ် ဥတု အာဟာရတည်းဟူသော အကြောင်းလေးပါးတို့ ပေါင်း၍ ပြုပြင်အပ်သောတရား။ Dhamma which are conditioned.
- ၉။ သနိဒဿနဒုက = *Sanidassanaduka*; မြင်နိုင်သည့်တရား။ Dhamma which are visible.
- ၁၀။ သပ္ပဋိဃဒုက = *Sappatighaduka*; ထိပါးခြင်းနှင့်တကွ ဖြစ်သောတရား။ Dhamma which arise with impingement.
- ၁၁။ ရူပီဒုက = *Rūpīduka*; ဖေါက်ပြန်ခြင်းသဘောရှိသောတရား။ Dhamma which are corporeal.
- ၁၂။ လောကီယဒုက = *Lokiyaduka*; ပျက်တတ် ဖြစ်တတ်သော သင်္ခါရလောက၌ ယှဉ်သောတရား။ Dhamma which are mundane.
- ၁၃။ ကေနစိဝိညေယျဒုက = *Kenaciviññeyyaduka*; စက္ခုဝိညာဏ် အစရှိသောစိတ်က သိအပ်သည့်တရား။ Dhamma which are cognizable by some kind of consciousness.

2. *Cūḷantaraduka*; (Shorter Compilation of Unrelated Duka)

7. *Sappaccayāduka*

Sappaccayā dhammā ; *appaccayā dhammā*.

Dhamma which are due to causes. Dhamma which are not due to causes.

8. *Katī sankhatāduka*

Sankhatā dhammā; *asankhatā dhammā*.

Dhamma which are conditioned. Dhamma which are unconditioned.

9. *Sanidassanāduka*

Sanidassanā dhammā; *anidassanā dhammā*.

Dhamma which are visible. Dhamma which are not visible.

10. *Sappatighāduka*

Sappatighā dhammā; *appatighā dhammā*.

Dhamma which arise with impingement. Dhamma which arise without impingement.

11. *Rūpīduka*

Rūpīno dhammā; *arūpīno dhammā*.

Dhamma which are corporeal. Dhamma which are not corporeal.

12. *Lokiyāduka*

Lokiyā dhammā; *lokuttarā dhammā*.

Dhamma which are mundane. Dhamma which are supramundane.

13. *Kenaci viññeyyāduka*

Kenaci viññeyyā dhammā; *kenaci na viññeyyā dhammā*.

Dhamma which are cognizable by some kind of consciousness.

Dhamma which are not cognizable by some kind of consciousness.

(၃) အာသဝဂေါဇ္ဈက

၁၄။ အာသဝါ ဓမ္မာ ၊ နော အာသဝါ ဓမ္မာ။

၁၅။ သာသဝါ ဓမ္မာ၊ အနာသဝါ ဓမ္မာ။

၁၆။ အာသဝသမ္ပယုတ္တာ ဓမ္မာ ၊ အာသဝဝိပ္ပယုတ္တာ ဓမ္မာ။

၁၇။ အာသဝါ စေဝ ဓမ္မာ သာသဝါ စ၊ သာသဝါ စေဝ ဓမ္မာ နော စ အာသဝါ။

၁၈။ အာသဝါ စေဝ ဓမ္မာ အာသဝသမ္ပယုတ္တာ စ၊ အာသဝသမ္ပယုတ္တာ စေဝ ဓမ္မာ နော စ အာသဝါ။

၁၉။ အာသဝဝိပ္ပယုတ္တာ ခေါ် ပန ဓမ္မာ သာသဝါပိ၊ အာသဝဝိပ္ပယုတ္တာ ခေါ် ပန ဓမ္မာ အနာသဝါပိ။

၁၄။ အာသဝဒုက = *Āsavaduka*. ဘုံအားဖြင့် ဘဝဂ်တိုင်အောင်၊ ဓမ္မအားဖြင့် ဂေါတြဘူတိုင်အောင် ယိုစီးတတ်သောတရား ဖြစ်ပါသည်။ အာသဝလေးပါးရှိ၏။ Dhamma which are Asavas.

၎င်းတို့မှာ - ၁ - ကာမာသဝ၊ ၂ - ဘဝါသဝ၊ ၃ - ဒိဋ္ဌာသဝ၊ ၄ - အဝိဇ္ဇာသဝ တို့ဖြစ်၏။

၁၅။ သာသဝဒုက = *Sasavaduka* ; အာသဝ၏အာရုံဖြစ်သောတရား။ Dhamma which are object of Asava.

၁၆။ အာသဝသမ္ပယုတ္တဒုက = *Asawasampayuttaduka*; အာသဝနှင့် ယှဉ်သည့်တရား။ Dhamma which are associated with Asava.

၁၇။ အာသဝသာသဝဒုက = *Asavasasavaduka*; အာသဝလည်းဖြစ်ပြီး အာသဝ၏အာရုံလည်း ဖြစ်သောတရား။ Dhamma which are asava as well as object of asava.

၁၈။ အာသဝအာသဝသမ္ပယုတ္တဒုက = *Asava Asavasampayutta Duka* အာသဝလည်းဖြစ်ပြီး အာသဝနှင့်လည်း ယှဉ်သည့်တရား။ Dhamma which are āsava and are also associated with āsava.

၁၉။ အာသဝဝိပ္ပယုတ္တသာသဝဒုက = *AsavavippayuttaSasavaduka*; အာသဝနှင့်လည်း မယှဉ်၊ အာသဝ၏အာရုံလည်းဖြစ်သည့်တရား။ Dhamma which are not associated with asava and yet are object of Asava.

3. *Asavagocchaka*; (Cluster of Dukas Relating to Asavas)

14. *Āsavaduka*

Āsavā dhammā; *no āsavā dhammā*.

Dhamma which are Asavas. Dhamma which are not Asavas.

15. *Sāsavaduka*

Sāsavā dhammā ; *anāsavā dhammā*.

Dhamma which are object of Asava. Dhamma which are not object of Asava.

16. *Āsavasampayuttāduka*

Āsavasampayuttā dhammā ; *āsavavippayuttā dhammā*.

Dhamma which are associated with āsavā. Dhamma which are not associated with āsavā.

17. *Āsavāsāsavāduka*

Āsavā ceva sāsavā ca dhammā ; *sāsavā ceva no ca āsavā dhammā*.

Dhamma which are asava as well as object of asava. Dhamma which are object of asava but not are asava.

18. *Āsavā Āsavāasampayuttāduka*

Āsavā ceva āsavasampayuttā ca dhammā ; *Āsavāasampayuttā ceva no ca āsavā dhammā*.

Dhamma which are āsava and are also associated with āsava.

Dhamma which are āsava and are also associated with āsava.

19. *Āsavaasavavippayuttā sāsavāduka*

Āsavavippayuttā kho pana dhammā sāsavāpi ; Āsavavippayuttā kho pana dhammā anāsavāpi;

Dhamma which are not associated with āsavā and yet are object of āsavā.

Dhamma which are neither associated with asava nor object of āsavā .

(၄) သညောဇနဂေါဇ္ဇက

၂၀။ သညောဇနာ ဓမ္မာ ၊ နော သညောဇနာ ဓမ္မာ။

၂၁။ သညောဇနိယာ ဓမ္မာ ၊ အသညောဇနိယာ ဓမ္မာ။

၂၂။ သညောဇနသမ္ပယုတ္တာ ဓမ္မာ ၊ သညောဇနဝိပ္ပယုတ္တာ ဓမ္မာ။

၂၃။ သညောဇနာ စေဝ ဓမ္မာ သညောဇနိယာ စ ၊ သညောဇနိယာ စေဝ ဓမ္မာ နော စ သညောဇနာ။

၂၄။ သညောဇနာ စေဝ ဓမ္မာ သညောဇနသမ္ပယုတ္တာ စ ၊ သညောဇနသမ္ပယုတ္တာ စေဝ ဓမ္မာ နော စ သညောဇနာ။

၂၅။ သညောဇနဝိပ္ပယုတ္တာ ခေါ ပန ဓမ္မာ သညောဇနိယာပိ၊ သညောဇနဝိပ္ပယုတ္တာ ခေါ ပန ဓမ္မာ အသညောဇနိယာပိ။

၂၀။ သညောဇနဒုက = *Saññojanaduka*; သတ္တဝါအပေါင်းတို့အား ထိုထိုဘုံဘဝတို့မှ မလွတ်ရလေအောင် တုတ်နှောင် ဖွဲ့ချည်ထားသည့်တရား။ Dhamma which are fetters.

သတ္တဝါအပေါင်းတို့အား ထိုထိုဘုံဘဝတို့မှ မလွတ်ရလေအောင် တုတ်နှောင်ဖွဲ့ချည်ထားသည့် တရားဆယ်ပါးကို သံယောဇဉ်ဟုခေါ်၏။ (၁) ကာမရာဂ သံယောဇဉ် (၂) ရူပရာဂ သံယောဇဉ် (၃) အရူပရာဂ သံယောဇဉ် (၄) ပဋိသ သံယောဇဉ် (၅) ဒိဋ္ဌိ သံယောဇဉ် (၆) မာန သံယောဇဉ် (၇) သီလဗ္ဗတပရာမာသ သံယောဇဉ် (၈) ဝိစိကိစ္ဆာ သံယောဇဉ် (၉) ဥဒ္ဓစ္စ သံယောဇဉ်နှင့် (၁၀) အဝိဇ္ဇာ သံယောဇဉ် တို့ဖြစ်၏။ (အဘိဓမ္မာလာနှင့် သုတ္တန်ဒေသနာလာ သံယောဇဉ်ကို ဆက်လက် လေ့လာသင့်သည်။)

၂၁။ သညောဇနိယဒုက = *Saññojaniyaduka*; သံယောဇဉ်၏ အာရုံဖြစ်သည့်တရား။ Dhamma which are object of fetters.

၂၂။ သညောဇနသမ္ပယုတ္တဒုက = *Saññojanasampayuttaduka*; သံယောဇဉ်နှင့် ယှဉ်သောတရား။ Dhamma which are associated with fetters.

၂၃။ သညောဇနသညောဇနိယဒုက = *Samyojanasamyojaniyaduka*; သံယောဇဉ်လည်း ဖြစ်သော သံယောဇဉ်၏ အာရုံလည်းဖြစ်သည့်တရား။ Dhamma which are fetter as well as objects of fetters.

၂၄။ သညောဇနသညောဇနသမ္ပယုတ္တဒုက = *Samyojanasamyojanasampayuttaduka*; သံယောဇဉ်လည်း ဖြစ်သော သံယောဇဉ်နှင့်လည်း ယှဉ်သောတရား။ Dhamma which are fetters and are associated with fetters.

၂၅။ သညောဇနဝိပ္ပယုတ္တသညောဇနိယဒုက = *samyojanavippayutta Samyojanaduka*; သံယောဇဉ်နှင့် မယှဉ်သော၊ သံယောဇဉ်၏ အာရုံဖြစ်သောတရား။ Dhamma which are not associated with fetters and yet are objects of fetters .

4.Saññojangocchaka; (Cluster of Dukas Relating to Fetters)

20.*Saññojanaduka*;

Saññojanā dhammā; no saññojanā dhammā.

Dhamma which are fetters. Dhamma which are not fetters.

21.Saññojaniyaduka;
Saññojaniyā dhammā; Asaññojaniyā dhammā.

Dhamma which are object of fetters.Dhamma which are not object of fetters.

22.Saññojanasampayuttaduka;
Saññojanasampayuttā dhammā; saññojanavippayuttā dhammā.

Dhamma which are associated with fetters. Dhamma which are not associated with fetters.

23.Samyojanasamyojaniyaduka;
Saññojanā ceva saññojaniyā ca dhammā.saññojaniyā ceva no ca saññojanā dhammā.

Dhamma which are fetters as well as well as objects of fetters.

Dhamma which are objects of fetters but are not fetters.

24.Samyojanasamyojanasampayuttaduka;
Saññojanā ceva sasaññojanasampayuttā ca dhammā. Saññojanasampayuttā ceva no ca saññojanā dhammā.

Dhamma which are fetters and are also associated with fetters.

Dhamma which are associated with fetters but are not fetters.

25.Samyojanasamyojanasampayuttaduka;
Saññojanavippayuttā kho pana saññojaniyā pi dhammā; Saññojanavippayuttā khopana dhammā asaññojaniyāpi;

Dhamma which are not associated with fetters and yet are objects of fetters.

Dhamma which are neither associated with fetters nor are objects of fetters.

(၅) ဂန္ထဂေါဋ္ဌက

၂၆။ ဂန္ထာ ဓမ္မာ ၊ နော ဂန္ထာ ဓမ္မာ။

၂၇။ ဂန္ထနိယာ ဓမ္မာ ၊ အဂန္ထနိယာ ဓမ္မာ။

၂၈။ ဂန္ထသမ္ပယုတ္တာ ဓမ္မာ ၊ ဂန္ထဝိပ္ပယုတ္တာ ဓမ္မာ။

၂၉။ ဂန္ထာ စေဝ ဓမ္မာ ဂန္ထနိယာ စ ၊ ဂန္ထာနိယာ စေဝ ဓမ္မာ နော စ ဂန္ထာ။

၃၀။ ဂန္ထာ စေဝ ဓမ္မာ ဂန္ထသမ္ပယုတ္တာ စ ၊ ဂန္ထသမ္ပယုတ္တာ စေဝ ဓမ္မာ နော စ ဂန္ထာ။

၃၁။ ဂန္ထဝိပ္ပယုတ္တာ ခေါ ပန ဓမ္မာ အဂန္ထနိယာပိ ၊ ဂန္ထဝိပ္ပယုတ္တာ ခေါ ပန ဓမ္မာ အဂန္ထနိယာပိ။

၂၆။ ဂန္ထဒူက = *Ganthaduka*; သံကွင်းချင်းဆက်ကာ ထုံးနှောင်ဖွဲ့ယှက်ထားသကဲ့သို့ နာမကာယ၊ ရူပကာယကို ဝဋ်ဆင်းရဲမှ မလွတ်ရလေအောင် စုတိပြီး ပဋိသန္ဓေ၊ စုတိပြီး ပဋိသန္ဓေ၊ စုတိပြီး ပဋိသန္ဓေအဖြစ် ဆက်စပ်ပေးသည့်တရား။ Dhamma which are knots.

ဂန္ထ ၄ - ပါးရှိ၏။ ၎င်းတို့မှာ - ၁- အဘိဇ္ဈာ ကာယဂန္ထ။ ၂- ဗျာပါဒ ကာယဂန္ထ။ ၃- သီလဗ္ဗတပရာမာသ ကာယဂန္ထ နှင့် ၄- ဣဒံသစ္စာဘိနိဝေသကာယဂန္ထ တို့ဖြစ်၏။

၂၇။ ဂန္ထနိယဒူက = *Ganthaniyaduka*; ဂန္ထတို့၏အာရုံဖြစ်သောတရား။ Dhamma which are object of knots.

၂၈။ ဂန္ထသမ္ပယုတ္တဒူက = *Ganthasampayuttaduka*; ဂန္ဓနှင့်ယှဉ်သောတရား။ Dhamma which are associated with knots

၂၉။ ဂန္ထဂန္ထနိယဒူက = *Ganthaganthaniyaduka*; ဂန္ဓလည်းဖြစ်ပြီးဂန္ဓတို့၏ အာရုံလည်းဖြစ်သောတရား။ Dhamma which are knots as well as object of knots.

- ၃၀။ ဂန္ထဂန္ထသမ္ပယုတ္တဒုက = *Ganthaganthasampayuttaduka*; *Ganthaganthaniyaduka*; ဂန္ထလည်းဖြစ်ပြီး
ဂန္ထနှင့် ယှဉ်သည့်တရား။ Dhamma which are knots as well as associated with knots.
- ၃၁။ ဂန္ထဝိပ္ပယုတ္တဂန္ထနိယဒုကံ = *Ganthavippayuttaganthaniyaduka*; ဂန္ထနှင့်မယှဉ်သော ဂန္ထ၏အာရုံ
ဖြစ်သောတရား။ Dhamma which are not associated with knots and yet are object of knots.

5 - *Ganthagocchaka* (Cluster of Dukas Relating to Knots)

26. *Ganthaduka*;

Ganthā dhammā; *no ganthā dhammā*.

Dhamma which are knots. Dhamma which are not knots.

27. *Ganthaniyaduka*;

Ganthaniyā dhammā; *aganthaniyā dhammā*.

Dhamma which are object of knots. Dhamma which are not object of knots.

28. *Ganthasampayuttaduka*;

Ganthasampayuttā dhammā; *ganthavippayuttā dhammā*.

Dhamma which are associated with knots. Dhamma which are not associated with knots

29. *Ganthaganthaniyaduka*;

Ganthā ceva ganthaniyā ca dhammā; *ganthaniyā ceva no ca ganthā dhammā*.

Dhamma which are knots as well as object of knots. Dhamma which are object of knots but are not knots.

30. *Ganthaganthasampayuttaduka*;

Ganthā ceva ganthasampayuttā ca dhammā ; *ganthasampayuttā ceva no ca ganthā dhammā*.

Dhamma which are knots and are also associated with knots. Dhamma which are associated with knots but are not knots.

31. *Ganthavippayuttaganthaniyaduka*;

Ganthavippayuttā kho pana dhammā ganthaniyāpi ; *Ganthavippayuttā kho pana dhammā aganthaniyāpi* ;

Dhamma which are not associated with knots and yet are object of knots.

Dhamma which are neither associated with knots nor are object of knots.

(၆) ဩဃဂေါဇ္ဈက

ဩဃလေးပါးရှိ၏။ ၎င်းတို့မှာ - ၁- ကာမောဃ ၂- ဘဝေါဃ ၃- ဒိဋ္ဌောဃနှင့် ၄- အဝိဇ္ဇောဃ တို့ဖြစ်သည်။
(အမှတ်စဉ် - ၃၂ မှ ၃၇ အထိ ဩဂါဒိယာဒုဒကသည် ဂန္ထဒုကနည်းတူ ဖြစ်သည်)

6. *Oghayogagocchaka*; (Cluster of Dukas Relating to Floods.)

32. *Oghā dhammā* ; *no oghā dhammā*.

33. *Oghaniyā dhammā* ; *anoghaniyā dhammā*.

34. *Oghasampayuttā dhammā* ; *oghavippayuttā dhammā*.

35. *Oghā ceva oghaniyā ca dhammā* ; *oghaniyā ceva no ca oghā dhammā*.

36. *Oghā ceva oghasampayuttā ca dhammā* ; *oghasampayuttā ceva no ca oghā dhammā*.

37. *Oghavippayuttā kho pana oghaniyā pi dhammā* ; *anoghaniyā pi dhammā*.

(၇) ယောဂဂေါဇ္ဈက

ဩဃ လေးပါးရှိ၏။ ၎င်းတို့မှာ - ၁- ကာမယောဂ ၂- ဘဝယောဂ ၃- ဒိဋ္ဌိယောဂနှင့် ၄- အဝိဇ္ဇာယောဂ တို့ဖြစ်သည်။ (အမှတ်စဉ် ၃၈ မှ ၄၃ အထိ ယောဂါဒိဋ္ဌကသည် ဂန္ထဒုကနည်းတူ ဖြစ်သည်)

7- *Yogagocchakam* (Cluster of Dukas Relating to Yokes)

38. *Yogā dhammā ; no yogā dhammā.*

39. *Yoganiyā dhammā ; ayoganiyā dhammā.*

40. *Yogasampayuttā dhammā ; yogavippayuttā dhammā.*

41. *Yogā ceva yoganiyā ca dhammā ; yoganiyā ceva no ca yogā dhammā.*

42. *Yogā ceva yogasampayuttā ca dhammā ; yogasampayuttā ceva no ca yogā dhammā.*

43. *Yogavippayuttā kho pana yoganiyā pi dhammā ; ayoganiyā pi dhammā.*

(၈) နီဝရဏဂေါဇ္ဈက

၄၄။ နီဝရဏာ ဓမ္မာ၊ နော နီဝရဏာ ဓမ္မာ။

၄၅။ နီဝရဏိယာ ဓမ္မာ၊ အနီဝရဏိယာ ဓမ္မာ။

၄၆။ နီဝရဏသမ္ပယုတ္တာ ဓမ္မာ၊ နီဝရဏဝိပ္ပယုတ္တာ ဓမ္မာ။

၄၇။ နီဝရဏာ စေဝ ဓမ္မာ နီဝရဏိယာ စ၊ နီဝရဏာ စေဝ ဓမ္မာ နော စ နီဝရဏာ။

၄၈။ နီဝရဏာ စေဝ ဓမ္မာ နီဝရဏသမ္ပယုတ္တာ စ၊ နီဝရဏသမ္ပယုတ္တာ စေဝ ဓမ္မာ နော စ နီဝရဏာ။

၄၉။ နီဝရဏဝိပ္ပယုတ္တာ ခေါ ပန ဓမ္မာ နီဝရဏိယာပိ၊ နီဝရဏဝိပ္ပယုတ္တာ ခေါ ပန ဓမ္မာ အနီဝရဏိယာပိ။

၄၄။ နီဝရဏဒုက = *Nīvaraṇaduka*; စျာန်မဂ်ဖိုလ်နှင့် ကုသိုလ်တရားများကို ဖြစ်ခွင့်မပေးဘဲ တားမြစ် ပိတ်ပင်တတ်သော နီဝရဏတရား။ Dhamma which are hindrances.

နီဝရဏ ၆-ပါးရှိ၏။ ၎င်းတို့မှာ - ၁-ကာမစွန့်နီဝရဏ။ ၂- ဗျာပါဒနီဝရဏ။ ၃- ထိနမိဒ္ဓနီဝရဏ။ ၄- ဥဒ္ဓစ္စကုက္ကုစ္စနီဝရဏ။ ၅- ဝိစိကိစ္ဆာနီဝရဏ။ ၆- အဝိဇ္ဇာနီဝရဏ တို့ ဖြစ်၏။

၄၅။ နီဝရဏိယဒုက = *Nīvaraṇiyaduka*; နီဝရဏ၏အာရုံဖြစ်သောတရား။ Dhamma which are object of hindrances.

၄၆။ နီဝရဏသမ္ပယုတ္တဒုက = *Nīvaraṇasampayuttaduka*; နီဝရဏနှင့် ယှဉ်သောတရား။ Dhamma which are associated with hindrances.

၄၇။ နီဝရဏနီဝရဏိယဒုက = *Nīvaraṇanīvaraṇiyaduka*; နီဝရဏလည်းဖြစ်ပြီး နီဝရဏ၏ အာရုံလည်း ဖြစ်သည့်တရား။ Dhamma which are hindrances as well as object of hindrances.

၄၈။ နီဝရဏနီဝရဏသမ္ပယုတ္တဒုက = *Nīvaraṇanīvaraṇasampayuttaduka*; နီဝရဏလည်းဖြစ်ပြီး နီဝရဏနှင့်လည်း ယှဉ်သည့်တရား။ Dhamma which are hindrances as well as associated with hindrances.

၄၉။ နီဝရဏဝိပ္ပယုတ္တနီဝရဏိယဒုက = *Nīvaraṇanīvaraṇavippayuttanīvaraṇiyaduka*; နီဝရဏနှင့် မယှဉ်သော နီဝရဏ၏အာရုံဖြစ်သောတရား။ Dhamma which are not associated with nivarana and yet are object of nivarana.

8. *Nīvaraṇagocchaka; (Cluster of Dukas Relating to Hindrances.)*

44. *Nīvaraṇaduka;*

Nīvaranā dhammā, no nīvaranā dhammā.

Dhamma which are hindrances. Dhamma which are not hindrances.

45. *Nīvaraṇiyaduka;*

Nīvaranhiyā dhammā, anīvaranhiyā dhammā.

Dhamma which are object of hindrances. Dhamma which are not object of hindrances.

46. *Nīvaraṇasampayuttaduka;*

Nīvaranhasampayuttā dhammā ; nīvaranhavippayuttā dhammā.

Dhamma which are associated with hindrances. Dhamma which are not associated with hindrances.

47. *Nīvaraṇanīvaraṇiyaduka;*

Nīvaranā ceva nīvaranhiyā ca dhammā ; nīvaranhiyā ceva no ca nīvaranā dhammā.

Dhamma which are hindrances as well as object of hindrances. Dhamma which are object of hindrances but are not hindrances .

48. *Nīvaraṇanīvaraṇasampayuttaduka;*

*Nīvaranā ceva nīvaranhasampayuttā ca dhammā ;
nīvaranhasampayuttā ceva no ca nīvaranā dhammā.*

Dhamma which are hindrances and are also associated with hindrances. Dhamma which are associated but are not hindrances.

49. *Nīvaraṇavippayuttanīvaranīyaduka;*

Nīvaranhavippayuttā kho pana nīvaranhiyā pi dhammā ; anīvaranhiyā pi dhammā.

Dhamma which are not associated with hindrances and yet are object of hindrances.

(၉) ပရာမာသဂေါဇ္ဈက

၅၀။ ပရာမာသာ ဓမ္မာ ၊ နော ပရာမာသာ ဓမ္မာ။

၅၁။ ပရာမဋ္ဌာ ဓမ္မာ ၊ အပရာမဋ္ဌာ ဓမ္မာ။

၅၂။ ပရာမာသသမ္ပယုတ္တာ ဓမ္မာ ၊ ပရာမာသဝိပ္ပယုတ္တာ ဓမ္မာ။

၅၃။ ပရာမာသာ စေဝ ဓမ္မာ ပရာမဋ္ဌာ စ ၊ ပရာမဋ္ဌာ စေဝ ဓမ္မာ နော စ ပရာမာသာ။

၅၄။ ပရာမာသဝိပ္ပယုတ္တာ ခေါ ပန ဓမ္မာ ပရာမဋ္ဌာပိ ၊ ပရာမာသဝိပ္ပယုတ္တာ ခေါ ပန ဓမ္မာ အပရာမဋ္ဌာပိ။

၅၀။ ပရာမာသဒုက = *Parāmāsaduka*; မှားသောအားဖြင့် သုံးသပ်တတ်သောတရား။ Dhamma which are misconception.

၅၁။ ပရာမဋ္ဌဒုက = *Parāmammhaduka*; မှားသောအားဖြင့် သုံးသပ်တတ်သော ပရာမာသ၏ အာရုံဖြစ်သော တရား။ Dhamma which are object of misconception.

၅၂။ ပရာမာသသမ္ပယုတ္တဒုက = *Parāmāsasampayuttaduka*; မှားသောအားဖြင့် သုံးသပ်တတ်သော ပရာမာသနှင့် ယှဉ်သောတရား။ Dhamma which are associated with misconception.

၅၃။ ပရာမာသပရာမဋ္ဌဒုက = *Parāmāsaparāmammhaduka*; မှားသောအားဖြင့် သုံးသပ်တတ်သော ပရာမာသ လည်းဖြစ်ပြီး ပရာမာသ၏ အာရုံလည်း ဖြစ်သည့်တရား။ Dhamma which are misconception as well as object of misconception.

၅၄။ ပရာမာသဝိပ္ပယုတ္တပရာမဋ္ဌဒုက = *Parāmāsavippayuttaparāmammhaduka*; မှားသောအားဖြင့် သုံးသပ်တတ်သော ပရာမာသနှင့် မယှဉ်သော ပရာမာသ၏ အာရုံဖြစ်သောတရား။ Dhamma which are not associated with nivarana and yet are object of nivarana.

9. *Parāmāsagocchaka*; (Cluster of Dukas Relating to Misconception.)

50. *Parāmāsaduka*;

50. *Parāmāsā dhammā* ; *no parāmāsā dhammā*.

Dhamma which are misconception. Dhamma which are not misconception.

51. *Parāmammhaduka*;

ParāmatYtYhā dhammā ; *aparāmatYtYhā dhammā* .

Dhamma which are object of misconception. Dhamma which are not object of misconception.

52. *Parāmāsasampayuttaduka*;

Parāmāsasampayuttā dhammā ; *parāmāsavippayuttā dhammā*.

Dhamma which are associated with misconception. Dhamma which are not associated with misconception.

53. *Parāmāsaparāmammhaduka*;

Parāmāsā ceva parāmatYtYhā ca dhammā ; *parāmatYtYhā ceva no ca parāmāsā dhammā*.

Dhamma which are misconception as well as object of misconception. Dhamma which are object of misconception but are not misconception.

54. *Parāmāsavippayuttaparāmammhaduka*;

Parāmāsavippayuttā kho pana parāmatYtYhā pi dhammā ; *Parāmāsavippayuttā kho pana dhammā aparāmatYtYhapi*.

Dhamma which are not associated with misconception and yet are object of misconception.

Dhamma which are neither associated with misconception nor are object of misconception.

(၁၀) မဟန္တရဒ္ဓက

၅၅။ သာရမ္မဏာ ဓမ္မာ ၊ အနာရမ္မဏာ ဓမ္မာ။

၅၆။ စိတ္တာ ဓမ္မာ ၊ နော စိတ္တာ ဓမ္မာ။

၅၇။ စေတသိကာ ဓမ္မာ ၊ အစေတသိကာ ဓမ္မာ။

၅၈။ စိတ္တသမ္ပယုတ္တာ ဓမ္မာ ၊ စိတ္တဝိပ္ပယုတ္တာ ဓမ္မာ။

၅၉။ စိတ္တသံသဋ္ဌာ ဓမ္မာ ၊ နော စိတ္တဝိသံသဋ္ဌာ ဓမ္မာ။

၆၀။ စိတ္တသမုဋ္ဌာနာ ဓမ္မာ ၊ နော စိတ္တသမုဋ္ဌာနာ ဓမ္မာ။

၆၁။ စိတ္တသဟဘူနော ဓမ္မာ ၊ နော စိတ္တသဟဘူနော ဓမ္မာ။

၆၂။ စိတ္တာနုပရိဝတ္တိနော ဓမ္မာ ၊ နော စိတ္တာနုပရိဝတ္တိနော ဓမ္မာ။

၆၃။ စိတ္တသံသဋ္ဌသမုဋ္ဌာနာ ဓမ္မာ ၊ နော စိတ္တသံသဋ္ဌသမုဋ္ဌာနာ ဓမ္မာ။

၆၄။ စိတ္တသံသဋ္ဌသမုဋ္ဌာနသဟဘူနော ဓမ္မာ ၊ နော စိတ္တသံသဋ္ဌသမုဋ္ဌာနသဟဘူနော ဓမ္မာ။

၆၅။ စိတ္တသံသဋ္ဌသမုဋ္ဌာနာနုပရိဝတ္တိနော ဓမ္မာ ၊ နော စိတ္တသံသဋ္ဌသမုဋ္ဌာနာနုပရိဝတ္တိနော ဓမ္မာ။

၆၆။ အဇ္ဈတ္တိကာ ဓမ္မာ ၊ ဗာဟိရာ ဓမ္မာ။

၆၇။ ဥပါဒါ ဓမ္မာ ၊ နော ဥပါဒါ ဓမ္မာ။

၆၈။ ဥပါဒိန္နာ ဓမ္မာ၊ အနုပါဒိန္နာ ဓမ္မာ။

- ၅၅။ သာရမ္မဏဒုက = *Sārammaṇaduka*; အာရုံပြုခြင်းရှိသောတရား။ Dhamma which attend to sence objects.
- ၅၆။ စိတ္တဒုက = *Cittaduka*; စိတ်မည်သောတရား။ Dhamma which are mind.
- ၅၇။ စေတသိကဒုက = *Cetasikaduka*; စေတသိက်မည်သောတရား။ Dhamma which are mental concomitants.
- ၅၈။ စိတ္တသမ္ပယုတ္တဒုက = *Cittasampayuttaduka*; စိတ်နှင့် ယှဉ်သောတရား။ Dhamma which are associated with mind.
- ၅၉။ စိတ္တသံသဌဒုက = *Cittasamsatṭhaduka*; စိတ်နှင့် နှီးနှောသောတရား။ Dhamma which are joined the mind.
- ၆၀။ စိတ္တသမုဋ္ဌာနဒုက = *Cittasamutṭhānaduka*; စိတ်ကြောင့် ဖြစ်သောတရား။ Dhamma which are caused by mind.
- ၆၁။ စိတ္တသဟဘူဒုက = *Cittasahabhūduka*; စိတ်နှင့်တကွ ဖြစ်သောတရား။ Dhamma which arise together with mind.
- ၆၂။ စိတ္တာနုပရိဝတ္တိဒုက = *Cittānuparivattiduka*; စိတ်သို့ အစဉ်လိုက်၍ ဖြစ်သောတရား။ Dhamma which always accompany mind.
- ၆၃။ စိတ္တသံသဌသမုဋ္ဌာနဒုက = *Cittasamsatṭhasamummhānaduka*; စိတ်နှင့်လည်းနှီးနှော စိတ်ကြောင့်လည်း ဖြစ်သောတရား။ Dhamma which are joined with mind and are also caused by mind .
- ၆၄။ စိတ္တသံသဌသမုဋ္ဌာနသဟဘူဒုက = *Cittasamsatṭhasamutṭhānasahabhūduka*; စိတ်နှင့်လည်းနှီးနှော စိတ်ကြောင့်လည်းဖြစ် စိတ်နှင့်လည်း တကွဖြစ်သောတရား။ Dhamma which are joined with mind ,also caused by mind ,and which also arise together with mind.
- ၆၅။ စိတ္တသံသဌသမုဋ္ဌာနာနုပရိဝတ္တိဒုက = *Cittasamsatṭhasamutṭhānānuparivattiduka*; စိတ်နှင့် လည်းနှီးနှော စိတ်ကြောင့်လည်းဖြစ် စိတ်သို့အစဉ်လိုက်၍လည်း ဖြစ်သောတရား။ Dhamma which are joined with mind, also caused by mind ,and which always accompany mind.
- ၆၆။ အဇ္ဈတ္တိကဒုက = *Ajjhattikaduka*; အဇ္ဈတ္တသန္တာန်၌ ဖြစ်သောတရား။ Dhamma which are arise internally.
- ၆၇။ ဥပါဒါဒုက = *Upādāduka*; မှီ၍ဖြစ်သောတရား။ Dhamma which are dependent.
- ၆၈။ ဥပါဒိန္နဒုက = *Upādinna-duka*; ကံ၏အကျိုးအဖြစ် ယူအပ်သည့် ဥပါဒါန်တရား။ Dhamma which are Kamma-born.

10. Mahantaraduka; (Greater Compilation of Unrelated Dukam)

55. *Sārammaṇaduka*;

Sārammaṇā dhammā ; anārammaṇā dhammā.

Dhamma which attend to sence objects. Dhamma which do not attend to sence objects.

56. *Cittaduka*;

Cittā dhammā ; no citta dhammā.

Dhamma which are mind. Dhamma which are not mind.

57. *Cetasikaduka*;

Cetasikā dhammā Kati acetasikā dhammā.

Dhamma which are mental concomitants. Dhamma which are not mental concomitants.

58. *Cittasampayuttaduka*;

Cittasampayuttā dhammā ; cittavippayuttā dhammā.

Dhamma which are associated with mind. Dhamma which are not associated with mind.

59. *Cittasamsatṭhaduka;*
Cittasamsatṭhā dhammā ; cittavisamsatṭhā dhammā.

Dhamma which are joined the mind. Dhamma which are not joined the mind.

60. *Cittasamutṭhānaduka;*
Cittasamutṭhānā dhammā ; no cittasamutṭhānā dhammā.

Dhamma which are caused by mind. Dhamma which are not caused by mind.

61. *Cittasahabhūduka;*
Cittasahabhuno dhammā ; no cittasahabhuno dhammā.

Dhamma which arise together with mind. Dhamma which do not arise together with mind.

62. *Cittānuparivattiduka;*
Cittānuparivattino dhammā ; no cittānuparivattino dhammā.

Dhamma which always accompany mind. Dhamma which never accompany mind.

63. *Cittasamsatṭhasamumhānaduka;*
Cittasamsatṭhasamutṭhānā dhammā ; no cittasamsatṭhasamutṭhānā dhammā.

Dhamma which are joined with mind and are also caused by mind .
Dhamma which are not joined with mind and nor are also caused by mind .

64. *Cittasamsatṭhasamutṭhānasahabhūduka;*
Cittasamsatṭhasamutṭhānasahabhuno dhammā ; no cittasamsatṭhasamutṭhānasahabhuno dhammā.

Dhamma which are joined with mind ,also caused by mind ,
and which also arise together with mind.
Dhamma which are not joined with mind ,Which are not caused by mind ,
and which do not arise together with mind.

65. *Cittasamsatṭhasamutṭhānānuparivattiduka;*
Cittasamsatṭhasamutṭhānānuparivattino dhammā ;
no cittasamsatṭhasamutṭhānānuparivattino dhammā.

Dhamma which are joined with mind ,are also caused by mind , and which always accompany mind.
Dhamma which are not joined with mind ,Which not caused by mind ,
and which never accompany mind.

66. *Ajjhattikaduka;*
Ajjhattikā dhammā ; bāhirā dhammā.

Dhamma which are arise internally. Dhamma which arise externally.

67. *Upādāduka;*
Upādā dhammā ; no upādā dhammā.

Dhamma which are dependent. Dhamma which are not dependent.

68. *Upādinna-duka;*
Upādinna dhammā, anupādinna dhammā.

Dhamma which are Kamma-born. Dhamma which are not Kamma-born.

(၁၁) ဥပါဒါနဂေါစ္ဆက

၆၉။ ဥပါဒါနာ ဓမ္မာ ၊ နော ဥပါဒါနာ ဓမ္မာ။

၇၀။ ဥပါဒါနိယာ ဓမ္မာ ၊ အနုပါဒါနိယာ ဓမ္မာ။

၇၁။ ဥပါဒါနသမ္ပယုတ္တာ ဓမ္မာ ၊ ဥပါဒါနဝိပ္ပယုတ္တာ ဓမ္မာ။

၇၂။ ဥပါဒါနာ စေဝ ဓမ္မာ ဥပါဒါနိယာ စ ၊ ဥပါဒါနိယာ စေဝ ဓမ္မာ နော စ ဥပါဒါနာ။

၇၃။ ဥပါဒါနာ စေဝ ဓမ္မာ ဥပါဒါနသမ္ပယုတ္တာ စ ၊ ဥပါဒါနသမ္ပယုတ္တာ စေဝ ဓမ္မာ နော စ ဥပါဒါနာ။

၇၄။ ဥပါဒါနဝိပ္ပယုတ္တာ ခေါ ပန ဓမ္မာ ဥပါဒါနိယာပိ ၊ ဥပါဒါနဝိပ္ပယုတ္တာ ခေါ ပန ဓမ္မာ အနုပါဒါနိယာပိ။

၆၉။ ဥပါဒါနဒုက = *Upādānaduka*; မှားယွင်းစွာ စွဲလမ်းတတ်သောတရား။ Dhamma which are cliniging. ဥပါဒါန် ၄-ပါးရှိ၏။ ၎င်းတို့မှာ - ၁- ကာမဒါန် ၊ ၂- ဒိဋ္ဌါပါဒါန် ၃- သီလဗ္ဗတုပါဒါန်နှင့် ၄- အတ္တဝါဒုပါဒါန် တို့ ဖြစ်သည်။

၇၀။ ဥပါဒါနိယဒုက = *Upādāniyadukam*; မှားယွင်းစွာ စွဲလမ်းတတ်သော ဥပါဒါန်၏ အာရုံတရား။ Dhamma which are object of cliniging.

၇၁။ ဥပါဒါနသမ္ပယုတ္တဒုက = *Upādānasampayuttaduka*; မှားယွင်းစွာ စွဲလမ်းတတ်သော ဥပါဒါန်နှင့် ယှဉ်သည့်တရား။ Dhamma which are associated with cliniging.

၇၂။ ဥပါဒါနဥပါဒါနိယဒုက = *Upādānaupādāniyaduka*; မှားယွင်းစွာ စွဲလမ်းတတ်သော ဥပါဒါန်လည်း ဖြစ်ပြီး ဥပါဒါန်၏ အာရုံလည်းဖြစ်သည့်တရား။ Dhamma which are cliniging as well as object of cliniging.

၇၃။ ဥပါဒါနဥပါဒါနသမ္ပယုတ္တဒုက = *Upādānaupādānasampayuttaduka*; မှားယွင်းစွာ စွဲလမ်းတတ်သော ဥပါဒါန်လည်းဖြစ်ပြီး ဥပါဒါန်နှင့်လည်း ယှဉ်သောတရား။ Dhamma which are cliniging and are also associated with cliniging.

၇၄။ ဥပါဒါနဝိပ္ပယုတ္တဥပါဒါနိယဒုက = *Upādānavippayuttaupādāniyaduka*; မှားယွင်းစွာ စွဲလမ်းတတ်သော ဥပါဒါန်နှင့် မယှဉ်သည့် ဥပါဒါန်၏ အာရုံဖြစ်သောတရား။ Dhamma which are not associated with cliniging and yet are objects of cliniging.

11- *Upādānagocchaka* (Claster of Dukas relating to clinging)

69. *Upādānaduka*;

Upādānā dhammā ; no upādnā dhammā.

Dhamma which are cliniging. Dhamma which are not cliniging.

70. *Upādāniyadukam*;

Upādāniyā dhammā ; anupādāniyā dhammā.

Dhamma which are object of cliniging. Dhamma which are not object of cliniging.

71. *Upādānasampayuttaduka*;

Upādānasampayuttā dhammā ; upādānavippayuttā dhammā.

Dhamma which are associated with cliniging. Dhamma which are not associated with cliniging.

72. *Upādānaupādāniyaduka;*

Upādānā ceva upādāniyā ca dhammā ; upādāniyā ceva no ca upādānā dhammā.

Dhamma which are cliniging as well as object of cliniging . Dhamma which are object of cliniging but are not cliniging.

73. *Upādānaupādānasampayuttaduka;*

Upādānā ceva upādānasampayuttā ca dhammā ;

upādānasampayuttā ceva no ca upādānā dhammā.

Dhamma which are cliniging and are also associated with cliniging.

Dhamma which are associated with cliniging but are not cliniging.

74. *Upādānavippayuttaupādāniyaduka;*

Upādānavippayuttā kho pana upādāniyā pi dhammā ;

Upādānavippayuttā kho pana anupādāniyā pi dhammā.

Dhamma which are not associated with cliniging and yet are objects of cliniging.

Dhamma which are neither associated with cliniging nor are objects of cliniging.

(၁၂) ကိလေသဂေါဇ္ဈက

၇၅။ ကိလေသာ ဓမ္မာ၊ နော ကိလေသာ ဓမ္မာ။

၇၆။ သံကိလေသိကာ ဓမ္မာ၊ အသံကိလေသိကာ ဓမ္မာ။

၇၇။ သံကိလိဋ္ဌာ ဓမ္မာ၊ အသံကိလိဋ္ဌာ ဓမ္�ာ။

၇၈။ ကိလေသသမ္ပယုတ္တာ ဓမ္မာ၊ ကိလေသဝိပ္ပယုတ္တာ ဓမ္မာ။

၇၉။ ကိလေသာ စေဝ ဓမ္မာ သံကိလေသိကာ စ၊ သံကိလေသိကာ စေဝ ဓမ္မာ နော စ ကိလေသာ။

၈၀။ ကိလေသာ စေဝ ဓမ္မာ သံကိလိဋ္ဌာ စ၊ သံကိလိဋ္ဌာ စေဝ ဓမ္မာ နော စ ကိလေသာ။

၈၁။ ကိလေသာ စေဝ ဓမ္မာ ကိလေသသမ္ပယုတ္တာ စ၊ ကိလေသသမ္ပယုတ္တာ စေဝ ဓမ္မာ နော စ ကိလေသာ။

၈၂။ ကိလေသဝိပ္ပယုတ္တာ ခေါ ပန ဓမ္မာ သံကိလေသိကာပိ၊ ကိလေသဝိပ္ပယုတ္တာ ခေါ ပန ဓမ္မာ အသံကိလေသိကာပိ။

၇၅။ ကိလေသဒုက = *Kilesaduka*; သတ္တဝါတို့ကို ပူလောင်ပင်ပန်းစေတတ်သည့် ကိလေသာတရား။ Dhamma which are defilements.

ကိလေသာ (၁၀) ပါးရှိ၏။ ၎င်းတို့မှာ -

၁။ လောဘ = လိုချင်တပ်မက်ခြင်း၊

၂။ ဒေါသ = အမျက်ထွက်ခြင်း

၃။ မောဟ = တွေဝေခြင်း

၄။ မာန = ထောင်လွှားခြင်း

၅။ ဒိဋ္ဌိ = အယူမှားခြင်း

၆။ ဝိစိကိစ္ဆာ = သံသယရှိခြင်း

၇။ ထိနမိဒ္ဓ = ငိုက်မည်းခြင်း

၈။ ဥဒ္ဓစ္စ = စိတ်ပျံ့လွင့်ခြင်း

၉။ အဟိရိက = မကောင်းမှုလုပ်ရန် မရှက်ခြင်းနှင့်

၁၀။ အနောတ္တပ္ပ = မကောင်းမှုပြုလုပ်ရန် မကြောက်ခြင်း တို့ဖြစ်သည်။

၇၆။ သံကိလေသိကဒုက = *Samkilesikaduka*; စိတ်ကို ပူလောင်ပင်ပန်းစေတတ်သည့် ကိလေသာ၏ အာရုံတရား။ Dhamma which are object of defilements.

- ၇၇။ သံကိလိဋ္ဌဒုက = *Samkiliṭṭhaduka*; စိတ်ကို ပူလောင်ပင်ပန်းစေတတ်သည့် ကိလေသာတရား။ Dhamma which are defiled.
- ၇၈။ ကိလေသသမ္ပယုတ္တဒုက = *Kilesasampayuttaduka*; စိတ်ကို ပူလောင်ပင်ပန်းစေတတ်သည့် ကိလေသာနှင့် ယှဉ်သောတရား။ Dhamma which are associated with defilements.
- ၇၉။ ကိလေသသံကိလေသိကဒုက = *Kilesasamkilesikaduka*; ကိလေသာလည်းဖြစ်ပြီး ကိလေသာ၏ အာရုံလည်းဖြစ်သည့်တရား။ Dhamma which are defilement as well as object of defilements.
- ၈၀။ ကိလေသကိလေသာသမ္ပယုတ္တဒုက = *Kilesasamkiliṭṭhaduka*; ကိလေသာလည်းဖြစ်ပြီး ကိလေသာနှင့်လည်း ယှဉ်သည့်တရား။ Dhamma which are defilements and are also defiled.
- ၈၁။ ကိလေသသံကိလိဋ္ဌဒုက = *Kilesakilesasampayuttaduka*; Dhamma which are defilements and are also associated with of defilements.
- ၈၂။ ကိလေသဝိပ္ပယုတ္တသံကိလေသာသိကာဒုက = *Kilesavippayuttasamkilesikaduka*; Dhamma which are not associated with defilements and yet are object of defilements.

12 Kilesagocchakam; (Cluster of Dukas Relating to Defilement.)

75. Kilesaduka;

Kilesā dhammā ; no kilesā dhammā.

Dhamma which are defilements. Dhamma which are not defilements.

76. Samkilesikaduka;

San̄kilesikā dhammā ; asan̄kilesikā dhammā.

Dhamma which are object of defilements. Dhamma which are not object of defilements.

77. Samkiliṭṭhaduka;

San̄kiliṭṭhā dhammā ; asan̄kiliṭṭhā dhammā.

Dhamma which are defiled. Dhamma which are not defiled.

78. Kilesasampayuttaduka;

Kilesasampayuttā dhammā ; kilesavippayuttā dhammā.

Dhamma which are associated with defilements. Dhamma which are not associated with defilements.

79. Kilesasamkilesikaduka;

Kilesā ceva san̄kilesikā ca dhammā ; san̄kilesikā ceva no ca kilesā dhammā.

Dhamma which are defilements as well as object of defilements.

Dhamma which are object of defilement but are not defilements.

80. Kilesasamkiliṭṭhaduka;

Kilesā ceva san̄kiliṭṭhā ca dhammā , san̄kiliṭṭhā ceva no ca kilesā dhammā.

Dhamma which are defilements and are also defiled.

Dhamma which are defiled but are not defilements .

81. Kilesakilesasampayuttaduka;

Kilesā ceva kilesasampayuttā ca dhammā ; kilesasampayuttā ceva no ca kilesā dhammā.

Dhamma which are defilements and are also associated with of defilements.

Dhamma which are associated with defilements but are not defilements .

82. Kilesavippayuttasamkilesikaduka;

Kilesavippayuttā kho pana saṅkilesikā pi dhammā ; asaṅkilesikā pi dhammā.

Dhamma which are not associated with defilements and yet are object of defilements.

Dhamma which are neither associated with defilements nor are object of defilements.

(၁၃) ပိဋိဒူက

၈၃။ ဒဿနေန ပဟာတဗ္ဗာ ဓမ္မာ ၊ န ဒဿနေန ပဟာတဗ္ဗာ ဓမ္မာ။

၈၄။ ဘာဝနာယ ပဟာတဗ္ဗာ ဓမ္မာ ၊ န ဘာဝနာယ ပဟာတဗ္ဗာ ဓမ္မာ။

၈၅။ ဒဿနေန ပဟာတဗ္ဗဟေတုကာ ဓမ္မာ ၊ န ဒဿနေန ပဟာတဗ္ဗဟေတုကာ ဓမ္မာ။

၈၆။ ဘာဝနာယ ပဟာတဗ္ဗဟေတုကာ ဓမ္မာ ၊ န ဘာဝနာယ ပဟာတဗ္ဗဟေတုကာ ဓမ္မာ။

၈၇။ သဝိတက္ကာ ဓမ္မာ ၊ အဝိတက္ကာ ဓမ္မာ။

၈၈။ သဝိစာရာ ဓမ္မာ ၊ အဝိစာရာ ဓမ္မာ။

၈၉။ သပ္ပိတိကာ ဓမ္မာ ၊ အပ္ပိတိကာ ဓမ္မာ။

၉၀။ ပီတိသဟဂတာ ဓမ္မာ ၊ န ပီတိသဟဂတာ ဓမ္မာ။

၉၁။ သုခသဟဂတာ ဓမ္မာ ၊ န သုခသဟဂတာ ဓမ္မာ။

၉၂။ ဥပက္ခာသဟဂတာ ဓမ္မာ ၊ န ဥပက္ခာသဟဂတာ ဓမ္မာ။

၉၃။ ကာမာဝစရာ ဓမ္မာ ၊ န ကာမာဝစရာ ဓမ္မာ။

၉၄။ ရူပါဝစရာ ဓမ္မာ ၊ န ရူပါဝစရာ ဓမ္မာ။

၉၅။ အရူပါဝစရာ ဓမ္မာ ၊ န အရူပါဝစရာ ဓမ္မာ။

၉၆။ ပရိယာပန္နာ ဓမ္မာ ၊ အပရိယာပန္နာ ဓမ္မာ။

၉၇။ နိယျာနိကာ ဓမ္မာ ၊ န နိယျာနိကာ ဓမ္မာ။

၉၈။ နိယတာ ဓမ္မာ ၊ အနိယတာ ဓမ္မာ။

၉၉။ သဉတ္တရာ ဓမ္မာ ၊ အနုတ္တရာ ဓမ္မာ။

၁၀၀။ သရဏာ ဓမ္မာ ၊ အရဏာ ဓမ္မာ။

၈၃။ ဒဿနေနပဟာတဗ္ဗဒူက = *Dassanenapahātabbaduka*; သောတာပတ္တိမဂ်သည် ပယ်အပ်သော ဒဿနေန ပဟာတဗ္ဗတရား။ Dhamma eliminated by sotapatti magga.

၈၄။ ဘာဝနာယပဟာတဗ္ဗဒူက = *Dassanenapahātabbaduka*; အထက်မဂ်သုံးပါးသည် ပယ်အပ်သော ဘာဝနာယပဟာတဗ္ဗတရား။ Dhamma eliminated by the three higher magga.

- ၈၅။ ဒဿနေနပဟာတဗ္ဗဟေတုကဒုက = *Dassanēnapahātabbahetukaduka*; သောတာပတ္တိမဂ်သည် ပယ်အပ်သော အကြောင်းရင်း ဟိတ်ရှိသော ဒဿနေနပဟာတဗ္ဗဟေတုကတရား။ Dhamma with root causes eliminated by sotapatti magga.
- ၈၆။ ဘာဝနာယပဟာတဗ္ဗဟေတုကဒုက = *Bhāvanāyapahātabbahetukaduka*; အထက်မဂ်သုံးပါးသည် ပယ်အပ်သော အကြောင်းရင်းဟိတ်ရှိသော ဘာဝနာယ ပဟာတဗ္ဗဟေတုကတရား။ Dhamma with root causes eliminated by the three higher magga.
- ၈၇။ သဝိတက္ကဒုက = *Savitakkaduka*; ကြံစည်ခြင်းနှင့်တကွ ဖြစ်သောတရား။ Dhamma associated with initial application of the mind.
- ၈၈။ သဝိစာရဒုက = *Savicāraduka*; ဆင်ခြင်သုံးသပ်မှုနှင့်တကွ ဖြစ်သည့်တရား။ Dhamma associated with initial application of the mind.
- ၈၉။ သပ္ပိတိကဒုက = *Sappītikaduka*; နှစ်သက်မှု ပီတိနှင့် အတူတကွ ဖြစ်သည့်တရား။ Dhamma associated with delightful satisfaction.
- ၉၀။ ပီတိသဟဂတဒုက = *Pītisahagataduka*; နှစ်သက်မှု ပီတိနှင့် အတူတကွ ဖြစ်သည့်တရား။ Dhamma which arise together with delightful satisfaction.
- ၉၁။ သုခသဟဂတဒုက = *Sukhasahagataduka*; ချမ်းသာမှုသုခနှင့် အတူတကွ ဖြစ်သည့်တရား။ Dhamma which arise together with happiness.
- ၉၂။ ဥပေက္ခာသဟဂတဒုက = *Upekkhāsahagataduka*; လျစ်လျူရှုမှုဥပေက္ခာနှင့်တကွ ဖြစ်သည့်တရား။ Dhamma which arise together with equanimity.
- ၉၃။ ကာမာဝစရဒုက = *Kāmāvacaradukam*; ကာမဘုံ၌ ကျင်လည်တတ်သောတရား။ Dhamma pertaining to the sensuous sphere.
- ၉၄။ ရူပါဝစရဒုက = *Rūpāvacaraduka*; ရူပဘုံ၌ ကျင်လည်တတ်သောတရား။ Dhamma pertaining to the fine material sphere.
- ၉၅။ အရူပါဝစရဒုက = *Arūpāvacaraduka*; အရူပဘုံ၌ ကျင်လည်တတ်သောတရား။ Dhamma pertaining to the fine immaterial sphere.
- ၉၆။ ပရိယာပန္နဒုက = *Pariyāpannaduka*; ဝဋ်ဆင်းရဲ၌ အကျုံးဝင်သော ပရိယာပန္နတရား။ Dhamma which are included in the mundane .
- ၉၇။ နိယျာနိကဒုက = *Niyyānikaduka*; ဝဋ်ဆင်းရဲမှ ထွက်မြောက်ကြောင်း နိယျာနိကတရား။ Dhamma leading to liberation.
- ၉၈။ နိယတဒုက = *Niyataduka*; အကျိုးပေးခြင်းမြဲသော နိယတတရား။ Dhamma which unfailingly produce results. (immediately after death or after the arising of those dhamma)
- ၉၉။ သဥတ္တရဒုက = *Sauttaraduka*; သာလွန်မြင့်မြတ်သော သဥတ္တရတရား။ Dhamma which have other dhamma superior to them. (i.e mundane dhamma)
- ၁၀၀။ သရဏဒုက = *Saraṇaduka*; ငိုကြွေးကြောင်း ရာဂစသည့် ကိလေသာ(ရဏ)တို့နှင့် တကွဖြစ်သော သရဏတရား။ Dhamma which arise together with defilements (that cause grief and lamentation)

13- Pitthiduka; (Last compilation of unrelated Dukas.)

83. *Dassanenapahātabbaduka;*

Dassanena pahātabbā dhammā ; na dassanena pahātabbā dhammā.

Dhamma eliminated by sotapatti magga. Dhamma not eliminated by sotapatti magga.

84. *Dassanenapahātabbaduka;*

Bhāvanāya pahātabbā dhammā ; na bhāvanāya pahātabbā dhammā.

Dhamma eliminated by the three higher magga. Dhamma not eliminated by the three higher magga.

85. *Dassanenapahātabbahetukaduka;*

Dassanena pahātabbahetukā dhammā ; na dassanena pahātabbahetukā dhammā.

Dhamma with root causes eliminated by sotapatti magga. Dhamma other than those with root causes which are eliminated by sotapatti magga.

86. *Bhāvanāyapahātabbahetukaduka;*

Bhāvanāya pahātabbahetukā dhammā ; na bhāvanāya pahātabbahetukā dhammā.

Dhamma with root causes eliminated by the three higher magga.

Dhamma other than those with root causes which are eliminated by the three higher magga.

87. *Savitakkaduka;*

Savitakkā dhammā ; avitakkā dhammā.

Dhamma associated with initial application of the mind. Dhamma not associated with initial application of the mind.

88. *Savicāraduka;*

Savicārā dhammā ; avicārā dhammā.

Dhamma associated with sustained of the mind. Dhamma not associated with sustained of the mind.

89. *Sappītikaduka;*

Sappītikā dhammā ; appītikā dhammā.

Dhamma associated with delightful satisfaction. Dhamma not associated with delightful satisfaction.

90. *Pītisahagataduka;*

Pītisahagatā dhammā ; na pītisahagatā dhammā.

Dhamma which arise together with delightful satisfaction.

Dhamma which do not arise together with delightful satisfaction.

91. *Sukhasahagataduka;*

Sukhasahagatā dhammā ; na sukhasahagatā dhammā.

Dhamma which arise together with happiness. Dhamma which do not arise together with happiness.

92. *Upekkhāsahagataduka;*
Upekkhāsahagatā dhammā ; na upekkhāsahagatā dhammā.

Dhamma which arise together with equanimity.
Dhamma which do not arise together with equanimity.

93. *Kāmāvacaraduka;*
Kāmāvacarā dhammā; na kāmāvacarā dhammā.

Dhamma pertaining to the sensuous sphere. Dhamma not pertaining to the sensuous sphere.

94. *Rūpāvacaraduka;*
Rūpāvacarā dhammā ; na rūpāvacarā dhammā.

Dhamma pertaining to the fine material sphere. Dhamma not pertaining to the fine immaterial sphere.

95. *Arūpāvacaraduka;*
Arūpāvacarā dhammā ; na arūpāvacarā dhammā.

Dhamma pertaining to the fine immaterial sphere. Dhamma not pertaining to the fine immaterial sphere.

96. *Pariyāpannaduka;*
Pariyāpannā dhammā ; apariyāpannā dhammā.

Dhamma which are included in the mundane. Dhamma which are supramundane.

97. *Niyyānikaduka;*
Niyyānikā dhammā ; aniyānikā dhammā.

Dhamma leading to liberation. Dhamma not leading to liberation.

98. *Niyataduka;*
Niyatā dhammā ; aniyatā dhammā.

Dhamma which unfailingly produce results (immediately after death or after the arising of those dhamma).
Dhamma which do not unfailingly produce results (immediately after death or after the arising of those dhamma).

99. *Sauttaraduka;*
Sa-uttarā dhammā ; anuttarā dhammā.

Dhamma which have other dhamma superior to them(i.e mundane dhamma).
Dhamma which have no dhamma superior to them(i.e mundane dhamma).

100. *Saraṇaduka;*
Saranhā dhammā ; aranhā dha

Dhamma which arise together with defilements (that cause grief and lamentation).
Dhamma which do not rise together with defilements (that cause grief and lamentation).

ပစ္စယုဒ္ဓေသပါဠိတော် (၂၄)ပစ္စည်း

Slide -A

ပစ္စည်းတွဲများတွင် န တပ်ခြင်းနှင့် န မတပ်ခြင်း အကြောင်း

Slide -B

- 1- Affirmative type. **A**.
ပစ္စယာနလောမနည်း (အနလို)
- 2- Negative type. **N**.
ပစ္စယာပစ္စနိယနည်း (ပစ္စနိက်)
- 3- Affirmative - Negative type **AN**
ပစ္စယာနလောမပစ္စနိယနည်း (အနလိုပစ္စနိက်)
- 4- Negative- Affirmative type. **NA**
ပစ္စနိယာနလောမနည်း (ပစ္စနိက်အနလို)

အထက်ပါနည်း ၄ နည်းရှိသည်အနက် **-A** နည်းတွင် န မတပ်ပါ။ **-N** နည်းတွင် န တပ်ပါသည်။

A နည်း ကုသလံ ဓမ္မံပစ္စယာ ကုသလောဓမ္မော ဥပ္ပဇ္ဇတိ ဟေတုပစ္စယာ။ ။v1 p69

N နည်း အကုသလံ ဓမ္မံပစ္စယာ အကုသလောဓမ္မော ဥပ္ပဇ္ဇတိ နဟေတုပစ္စယာ။ ။v1 p82

AN နည်း ဟေတုပစ္စယာ နအာရမ္မဏပစ္စ ပဉ္စ နအဓိပတိယာ သတ္တရဿ။ V1 p 91

NA နည်း နဟေတုပစ္စယာ အာရမ္မဏေ စတ္တာရိ အနန္တရေ စတ္တာရိ။ ။v1 p 98

Phattana Pali Sentence structure -1.

Slide -c

ပုတ္တဝါရ မေးခွန်း ဝါကျ နမူနာ

သိယာ ကုသလံ ဓမ္မံ ပဋိစ္စ ကုသလော ဓမ္မော ဥပ္ပဇ္ဇယျ ဟေတုပစ္စယာ။
ကုသိုလ်တရားကို အစွဲပြု၍ ကုသိုလ်ဖြစ်သောတရားသည် ဟေတုပစ္စည်းကြောင့် ဖြစ်ပေါ်ရာသလော?

ဝိဘင်္ဂဝါရ ဝါကျ နမူနာ

ကုသလော ဓမ္မော ကုသလဿ ဓမ္မဿ ဟေတုပစ္စယေန ပစ္စယော။
ကုသိုလ်ဖြစ်သောတရားသည် ကုသိုလ်ဖြစ်သောတရားအား ဟေတုပစ္စယသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြု၏။

သင်္ချာဝါရ ဝါကျ နမူနာ

ဟေတုယာ သတ္တာအာရမ္မဏေ နဝ။

အနုလောမ =အနုလုံနည်း affirmative type

အကြောင်းမေ့ အကျိုးမေ့နှစ်ခုစလုံးတွင် နှ မပါ။
သိသာ ကုသလံ ဓမ္မံ ပဋိစ္စ ကုသလော ဓမ္မော ဥပ္ပဇ္ဇေယျ ဟေတုပစ္စယာ။

ပစ္စနိယ =ပစ္စနိက်နည်း negative type

အကြောင်းမေ့ အကျိုးမေ့နှစ်ခုစလုံးတွင် နှ ပါသည်။
သိသာ ကုသလံ ဓမ္မံ ပဋိစ္စ ကုသလော ဓမ္မော ဥပ္ပဇ္ဇေယျ နဟေတုပစ္စယာ။

အနုလောမပစ္စနိယ =အနုလုံ ပစ္စနိက်နည်း Negative affirmative type

အကြောင်းမေ့ တွင် နှ မပါဘဲ အကျိုးမေ့တွင် နှ ပါသည်။
သိသာ ကုသလံ ဓမ္မံ ပဋိစ္စ ကုသလော ဓမ္မော ဥပ္ပဇ္ဇေယျ ဟေတုပစ္စယာ န အာရမ္မဏပစ္စယာ။

ပစ္စနိယာနုလောမ= ပစ္စနိက် အနုလုံနည်း

အကြောင်းမေ့ တွင် နှ ပါပြီး အကျိုးမေ့တွင် နှ မပါ။
သိသာ ကုသလံ ဓမ္မံ ပဋိစ္စ ကုသလော ဓမ္မော ဥပ္ပဇ္ဇေယျ နဟေတုပစ္စယာ အာရမ္မဏပစ္စယာ။

Phattana Pali Sentence structure -3. သင်္ချာဝါရ

Slide -E

၁။ အနုလောမ =အနုလုံနည်း affirmative type

အကြောင်းမေ့ အကျိုးမေ့နှစ်ခုစလုံးတွင် နှ မပါ။
ဟေတုယာတိကိ၊အာရမ္မဏေ တိကိ၊အဓိပတိယာ တိကိ.....

၂။ပစ္စနိယ =ပစ္စနိက်နည်း negative type

အကြောင်းမေ့ အကျိုးမေ့နှစ်ခုစလုံးတွင် နှ ပါသည်။
နှ ဟေတုယာဓွေ၊န အဓိပတိယာတိကိ၊နညပုရေဇာတ တိကိ.....

၃။အနုလောမပစ္စနိယ =အနုလုံ ပစ္စနိက်နည်း Negative affirmative type

အကြောင်းမေ့ တွင် နှ မပါဘဲ အကျိုးမေ့တွင် နှ ပါသည်။
ဟေတုပစ္စယာ န အဓိပတိယာ တိကိ၊နပုရေဇာတ တိကိ.....။

၄။ပစ္စနိယာနုလောမ= ပစ္စနိက် အနုလုံနည်း

အကြောင်းမေ့ တွင် နှ ပါပြီး အကျိုးမေ့တွင် နှ မပါ။
နှ ဟေတုပစ္စယာ အာရမ္မဏေ ဓဒ္ဒ၊အနန္တရေဓဒ္ဒ

Slide -F

ဟေတုအစချီသည့်ပစ္စည်း ၂ပါးတွဲ၊ ၃ပါးတွဲ၊၄ပါးတွဲတွင် မူလ နှင့် မူလီ ယူဆပုံ

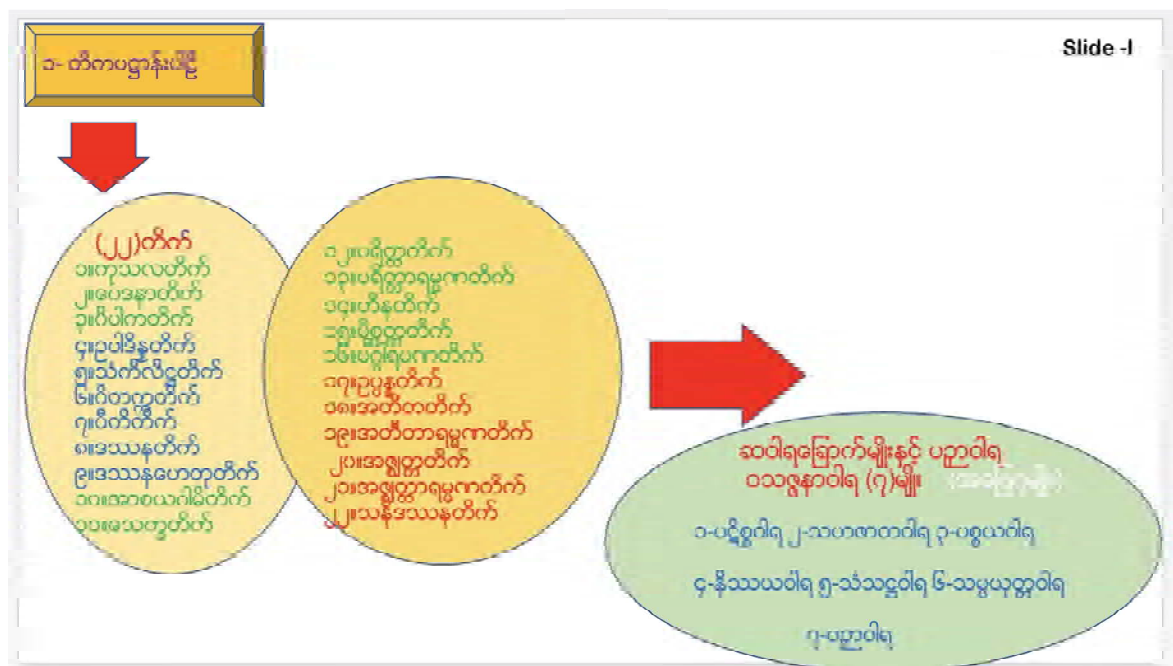
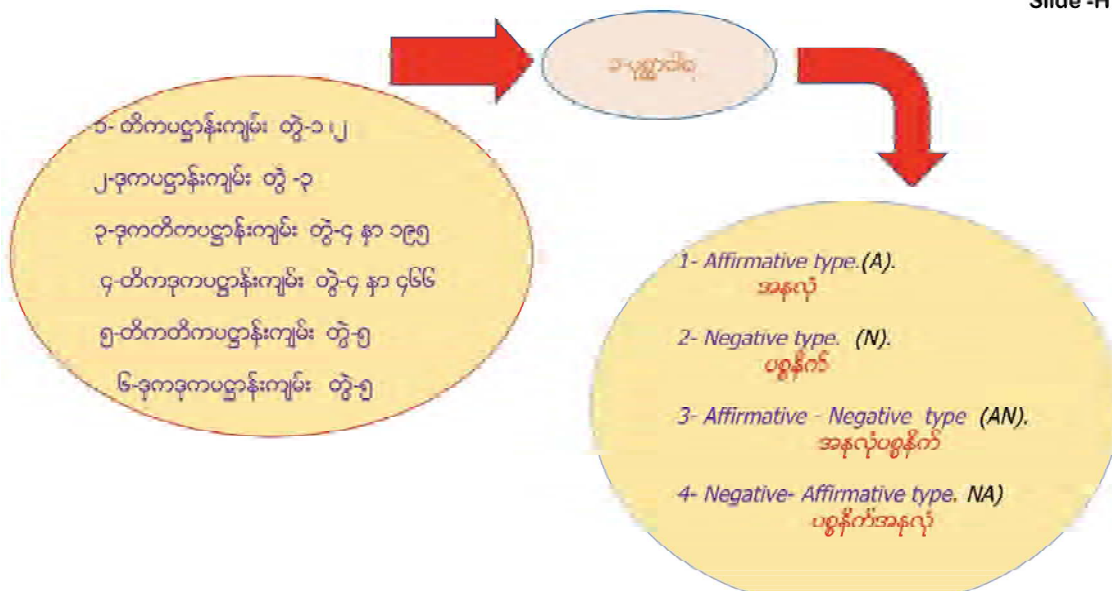
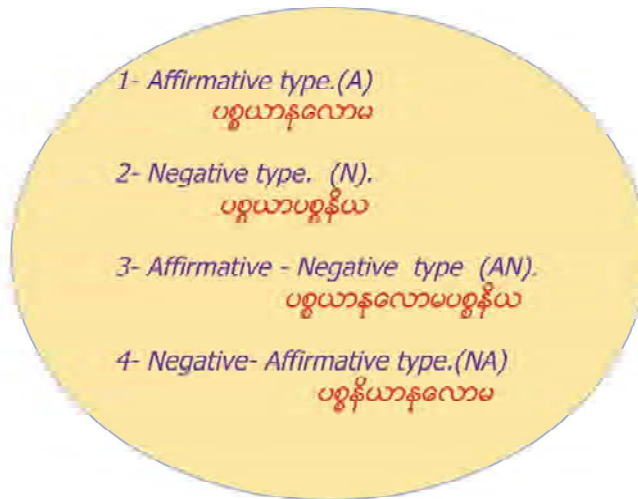
၂ပါးတွဲ (ဟေတုပစ္စယာ **မူလ** အာရမ္မဏပစ္စယာ **မူလီ**)

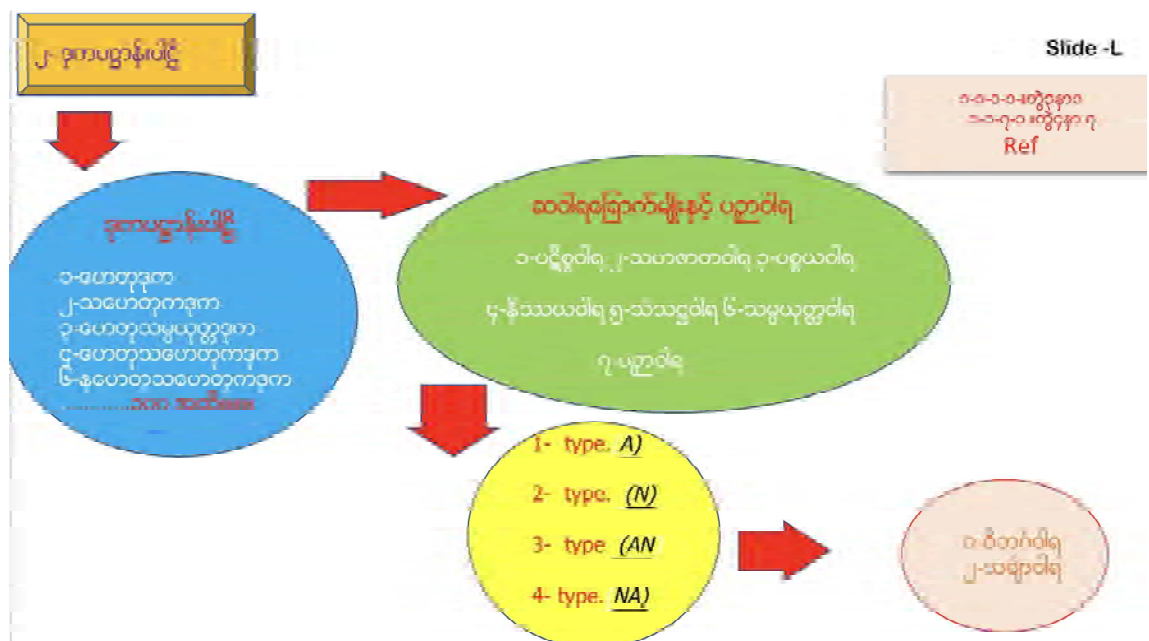
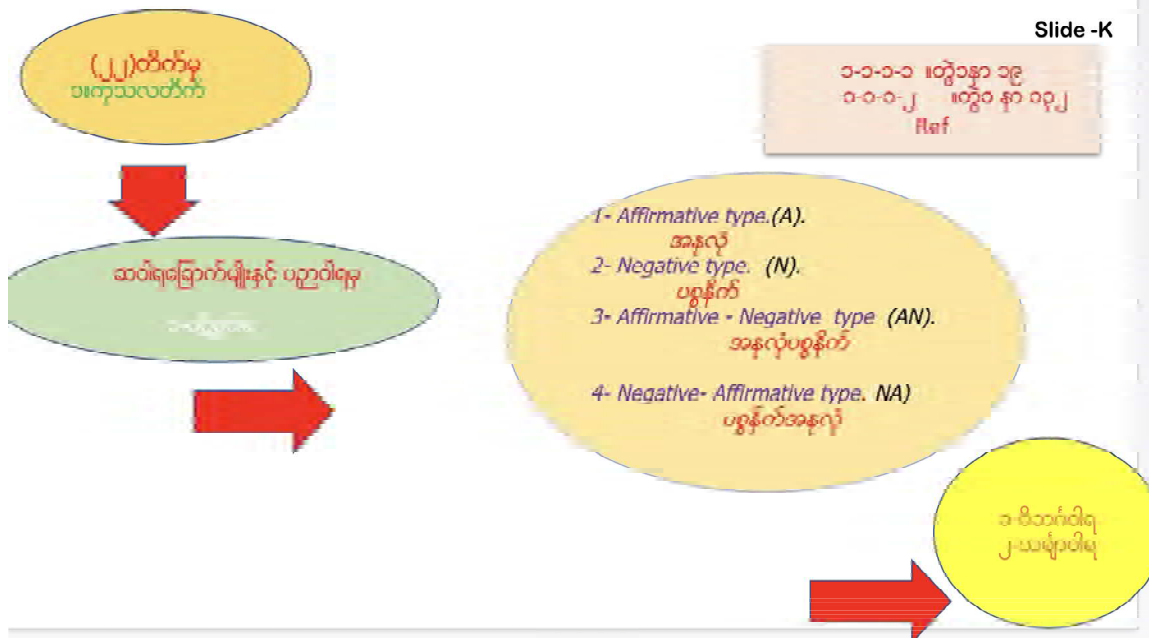
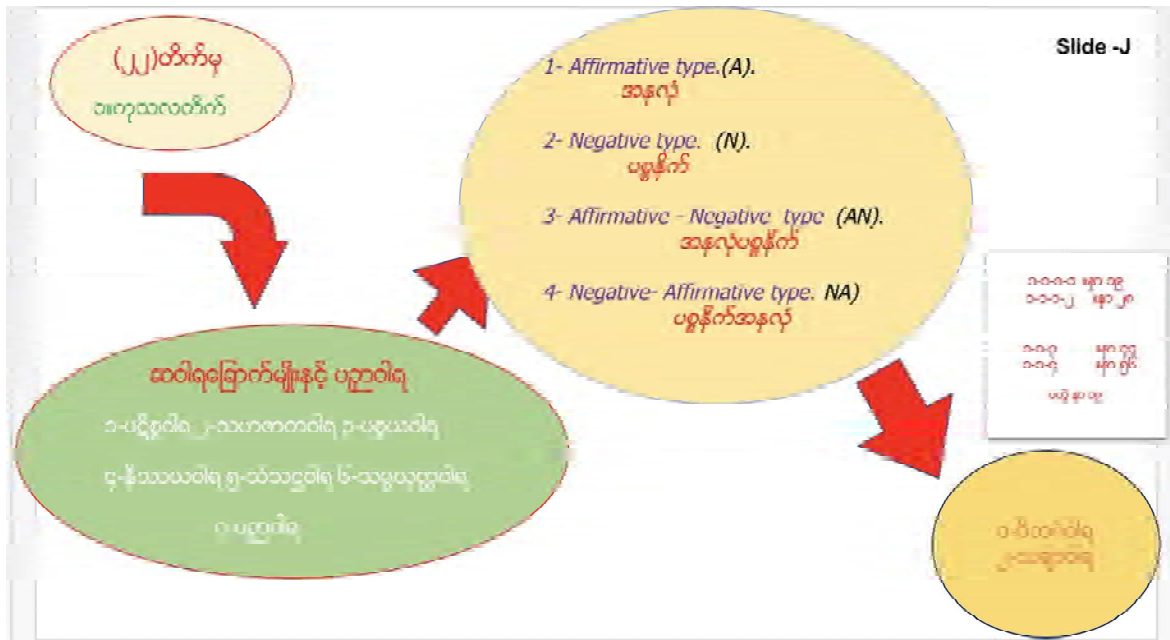
၃ပါးတွဲ (ဟေတုပစ္စယာ အာရမ္မဏပစ္စယာ **မူလ** အဓိပတိပစ္စယာ **မူလီ**)

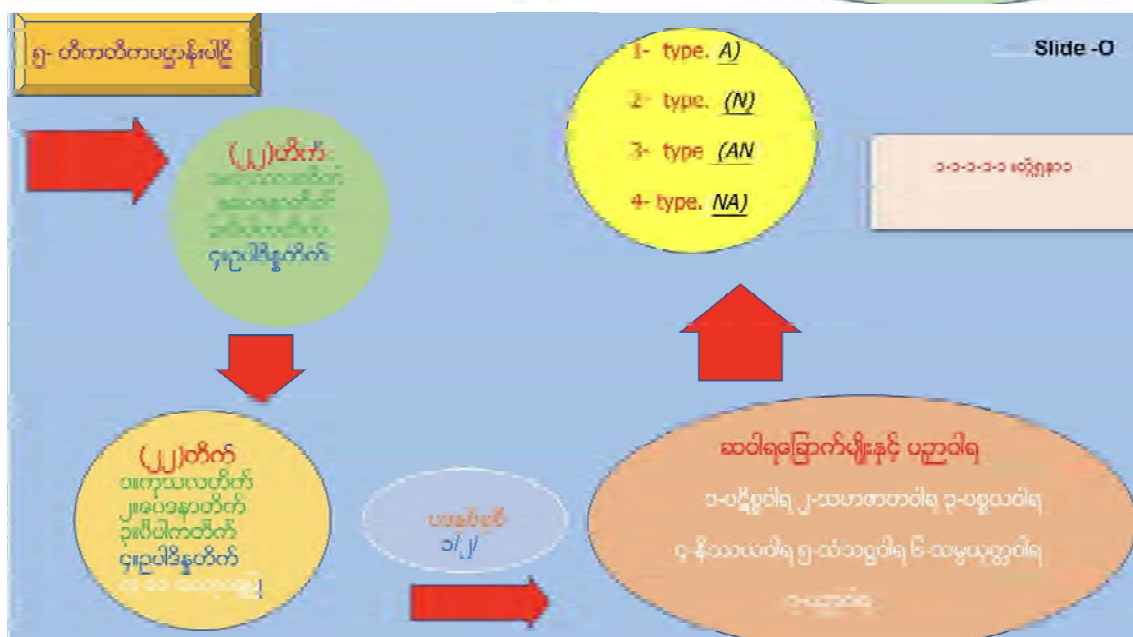
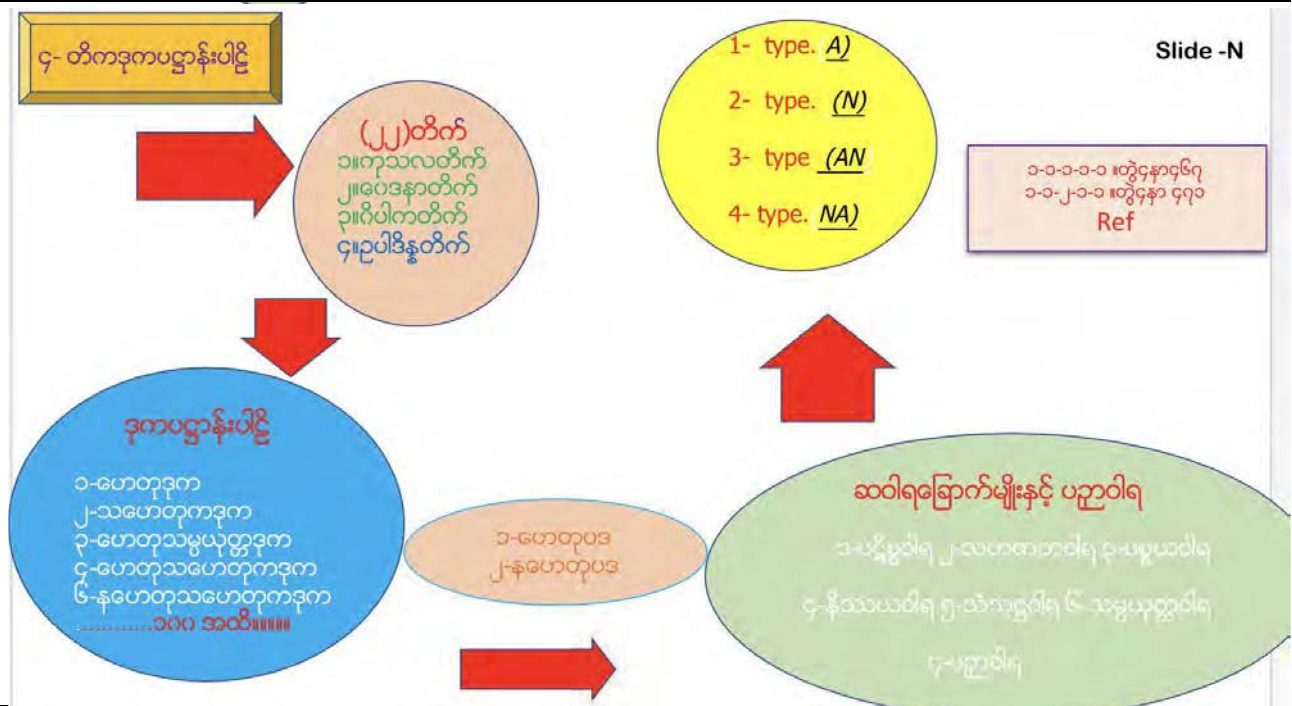
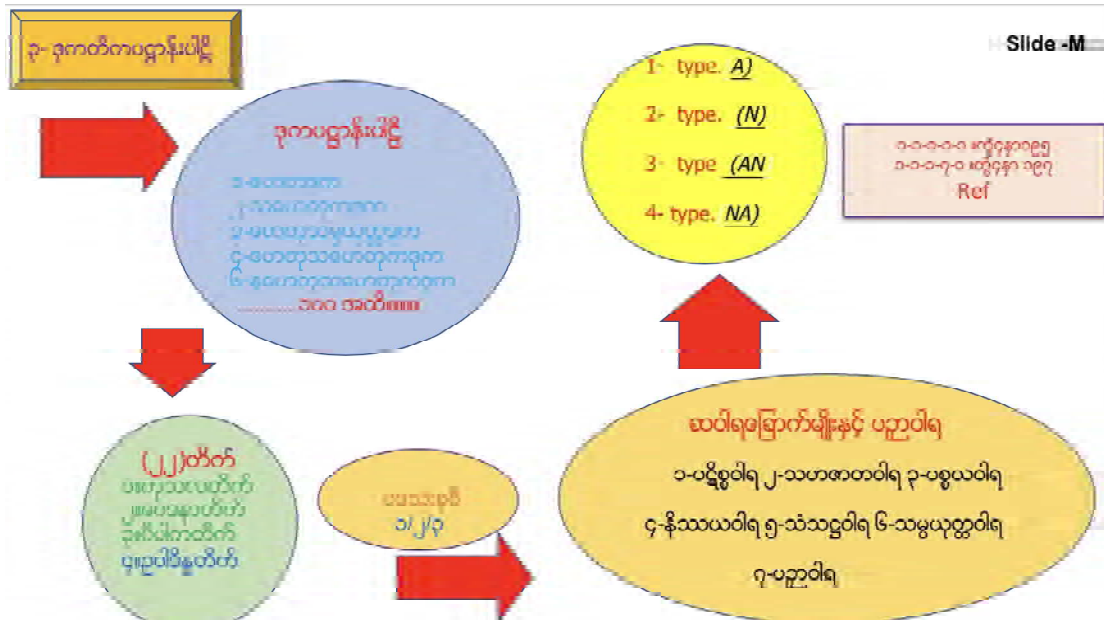
၄ပါးတွဲ (ဟေတုပစ္စယာ အာရမ္မဏပစ္စယာ အဓိပတိပစ္စယာ **မူလ** အနန္တရပစ္စယာ**မူလီ**)

ဤနည်းအတိုင်းပင် ရှေ့ကမူလဖြစ်သည်။ဥပမာ ပထမ မူလ ဒုတိယမူလ တတိယမူလ.....
နောက်ဆုံး ၂၄ခုမြောက်က မူလီ စုယူရမည်။

ကျမ်းညွှန်း စာရင်းကြိုင်းစစ်မောင်သန်း ၃၁ ပ။

ကျမ်းပေါင်း

၁- တိကပဋ္ဌာန်းကျမ်းပေါင်း	၂၂
၂-ဒုကပဋ္ဌာန်းကျမ်းပေါင်း	၁၀၀
၃-ဒုကတိကပဋ္ဌာန်းကျမ်း	$(၁၀၀ \times ၂၂) = ၂၂၀၀$
၄-တိကဒုကပဋ္ဌာန်းကျမ်း	$(၂၂ \times ၁၀၀) = ၂၂၀၀$
၅-တိကတိကပဋ္ဌာန်းကျမ်း	$(၂၂ \times ၂၁) = ၄၆၂$
၆-ဒုကဒုကပဋ္ဌာန်းကျမ်း	$(၁၀၀ \times ၉၉) = ၉၉၀၀$
ကျမ်းစုစုစုပေါင်း	၁၄၈၈၄ ကျမ်း x နယနည်း ၄ = ၅၉၅၃၆

တနည်းအကျဉ်းအားဖြင့် ပဋ္ဌာန်း (၆)ကျမ်း အကျယ်(၂၄)ကျမ်း

- ၁- တိကပဋ္ဌာန်းကျမ်း
- ၂-ဒုကပဋ္ဌာန်းကျမ်း
- ၃-ဒုကတိကပဋ္ဌာန်းကျမ်း
- ၄-တိကဒုကပဋ္ဌာန်းကျမ်း
- ၅-တိကတိကပဋ္ဌာန်းကျမ်း
- ၆-ဒုကဒုကပဋ္ဌာန်းကျမ်း

ဤပဋ္ဌာန်းကျမ်း (၆)ကျမ်းကို နယ = နည်း(၄)မျိုးဖြင့်အသီးသီးဟောသဖြင့် ပဋ္ဌာန်း (၂၄) ကျမ်းဖြစ်လာပါသည်။

ရှေ့ slideကြည့် U

အကျဉ်းအားဖြင့် ပဋ္ဌာန်း (၆)ကျမ်း အကျယ်(၂၄)ကျမ်း

- ၁- တိကပဋ္ဌာန်းကျမ်း မှာ (၂၂)တိက်ကို မူတည်ထားပြီးဟောသည်။
- ၂-ဒုကပဋ္ဌာန်းကျမ်း မှာဒုက်(၁၀၀)ကို မူတည်ထားပြီးဟောသည်။
- ၃-ဒုကတိကပဋ္ဌာန်းကျမ်း ဒုက်(၁၀၀)မူတည်ထားပြီး တိက်(၂၂)ကိုမူလီထားကာဟောသည်။
- ၄-တိကဒုကပဋ္ဌာန်းကျမ်းမှာ တိက်(၂၂)မူတည်ထားပြီး ဒုက်(၁၀၀)ကိုမူလီထားကာဟောသည်။
- ၅-တိကတိကပဋ္ဌာန်းကျမ်းမှာတိက်(၂၂)မူတည်ထားပြီးတိက်(၂၁)ကိုပင်မူလီထားကာဟောသည်။
- ၆-ဒုကဒုကပဋ္ဌာန်းကျမ်း ဒုက်(၁၀၀)မူတည်ထားပြီး ဒုက်(၉၉)ကိုပင်မူလီထားကာဟောသည်။

ဤပဋ္ဌာန်းကျမ်း (၆)ကျမ်းကို နယ = နည်း(၄)မျိုးဖြင့်အသီးသီးဟောသဖြင့် ပဋ္ဌာန်း (၂၄) ကျမ်းဖြစ်လာပါသည်။

ရှေ့ slideကြည့် V

၁-တိကပဋ္ဌာန်းကျမ်း၌ (၂၂)တိက် ကို ကြောင်းကျိုးဓမ္မအစုံ ၄၉ စုံဖြင့်ဟောတော်မူသဖြင့်။ $၂၂ \times ၄၉ = ၁၀၇၈$ ပုစ္ဆာ
 ၂-ဒုကပဋ္ဌာန်းကျမ်း၌ (၁၀၀)ဒုက်ကို ကြောင်းကျိုးဓမ္မအစုံ ၉ စုံဖြင့်ဟောတော်မူသဖြင့်။ $၁၀၀ \times ၉ = ၉၀၀$ ပုစ္ဆာ
 ၃-ဒုကတိကကျမ်း၌ ဒုက(၁၀၀)တိက(၂၂)တိက်နှင့်ပဒါဝသနပုစ္ဆာ(၂၇) ရှိသဖြင့်။ $၁၀၀ \times ၂၇ \times ၂၂ = ၅၉၄၀၀$ ပုစ္ဆာ
 ၄-တိကဒုကကျမ်း၌တိကပုစ္ဆာ(၄၉) ကိုပဒ(၂)ပါး၊တိက(၂၂)ဒုက(၁၀၀)ရှိသဖြင့် $၄၉ \times ၂ \times ၂၂ \times ၁၀၀ = ၂၁၅၆၀၀$ ပုစ္ဆာ
 ၅-တိကတိကကျမ်း၌တိက (၄၉)ပဒ(၃)ပါး၊မူလမူလီ(၂၂-၁=၂၁)တိက်(၂၂)ရှိသဖြင့် $၄၉ \times ၃ \times ၂ \times ၂၂ = ၆၇၉၁၄$ ပုစ္ဆာ
 ၆-ဒုကဒုက၌ (၉)စုံ ပဒ(၂)ပါး မူလမူလီ(၁၀၀-၁=၉၉)ဒုကဒုက(၁၀၀)ရှိသဖြင့် $၉ \times ၂ \times ၉၉ \times ၁၀၀ = ၁၇၈၂၀၀$ ပုစ္ဆာ

စုစုပေါင်းဧကမူလ သုဒ္ဓ ပုစ္ဆာပေါင်း

၅၂၃၀၉၂

နည်း(၄)နည်းအနက် အနုလောမနည်း ၌ကြောင်းကျိုးဓမ္မအစုံပေါင်း ၅၂၃၀၉၂ ရှိသကဲ့သို့ ကျန်သည့်ပစ္စနိက အနုလုံပစ္စနိက ပစ္စနိကအနုလုံနည်း(၃)နည်းတွင်လည်းထိုသင်္ချာအတိုင်းပင်ရှိပါသည်။
 ထို့ကြောင့် နယ နည်း(၄)နည်းအတွက် $၅၂၃၀၉၂ \times ၄ = ၂၀၉၂၃၆၈$ ရပါသည်။ goto Slide W

-ဤသင်္ချာမှာ (၂၄)ပစ္စည်းရှိသည်အနက် ဟေတုပစ္စည်းတစ်ခုအတွက်သာဖြစ်သည်။

-ဝါရ(၇)ခုရှိသည့် အနက် ဝါရ(၁)ခုအတွက်သာ ဖြစ်သေးသည်။

-နည်း နယ (၄)နည်းရှိသည်အနက် (၁)နည်းအတွက်သာဖြစ်သည်။

ထို့ကြောင့် $၅၂၃၀၉၂ \times ၄ = ၂၀၉၂၃၆၈$ ပုစ္ဆာရှိမည်။

$၂၀၉၂၃၆၈ \times$ ဝါရကြီး ၇ \times ၂၆၅၄၄ = ၃၈၈ ၇၇၈ ၇၁၃ ၃၄၄ ပုစ္ဆာပေါင်းရမည်။

ကုဋေပေါင်း သုံးသောင်း ရှစ်ထောင်ရှစ်ရာခုနစ်ဆယ့်ခုနစ်ကုဋေ ရှစ်သန်း ခုနစ်သိန်း

တစ်သောင်း သုံးထောင်သုံးရာ လေးဆယ့်လေး မှာပဋ္ဌာန်းပုစ္ဆာပေါင်းသာဖြစ်ပါသည်။

ဝိသဇ္ဇန အဖြေအတွက် ဂဏန်းသင်္ချာမပါသေးပါ။

ဖြစ်နိုင်သည့် ပစ္စည်းတွဲပေါင်းကိုတွက်ခြင်း

ပဋ္ဌာန်းတရားတော်မှာကျေးဇူးပြုနိုင်တာ (အနုလုံ)ပစ္စယနုလောမနည်း 1- Affirmative type. A)

(ပစ္စနိက) ပစ္စယပစ္စနိယနည်း Negative type. (N). တို့ဖြစ်သည်။

A နည်းဖြင့်ကျေးဇူးပြုနိုင်သည်မှာ ၂၄ ပစ္စည်းတွင် ၂၄မျိုး

N နည်းဖြင့် နဟေတုတတွဲ၊နအာရမ္မဏစသည်ဖြင့် ၂၃တွဲရမည်။ ထို့ကြောင့် $၂၃ \times ၂၄ = ၅၅၂$

ထိုနည်းတွဲ $၂၂ \times ၂၄ = ၅၂၈$ ဤနည်းဖြင့်ဖြစ်နိုင်သည့်အတွဲစဉ်၍ပေါင်းပါကအောက်ပါသင်္ချာတွဲရပါမည်။

$= (၂၃ \times ၄ = ၅၅၂ + ၂၂ \times ၂၄ = ၅၂၈ + ၂၁ \times ၂၄ = ၅၀၄ + ၂၀ \times ၂၄ = ၄၈၀ + \dots + ၁ \times ၂၄ = ၂၄) = ၆၆၂၄$

တစ်နည်း(၂၃+၂၂+၂၁+၂၀+၁၉+၁၈+၁၇+၁၆+၁၅+၁၄+၁၃+၁၂+၁၁+၁၀+

၉+၈+၇+၆+၅+၄+၃+၂+၁=၂၇၆တွဲ)၂၄=၆၆၂၄

ရရှိလာသည့်အဖြေ ၆၆၂၄ ကိုနည်းနယ ၄နည်းဖြင့်မြှောက်ပွားသော် ၆၆၂၄_၄=၂၆၄၉၆+၄၈=၂၆၅၄၄ တွဲရမည်။

ဤအခြေမှန်ကို မန္တလေးတက္ကသိုလ် ရှုပပေဒဋ္ဌာနမှ
ဆရာကြီးဦးခင်မောင်သန်းကရှင်းလင်းလွယ်ကူစွာတွက်ပြထားသည်

Slide y

ပဉ္စပကရဏမူလဋီကာ ၏စာမျက်နှာ ၂၃၇ ၌လည်းအဖြေဂဏန်းပြထားပါသော်လည်း
တွက်နည်းအသေးစိတ်ကိုမူ ဆရာကြီး၏ ကျမ်းက ပို၍ရှင်းလင်း၏။

ထို့ကြောင့် (၃၈၈၇၇ ၈၇၁ ၃၃၄၄) ကုဋေပေါင်း၃၈၈၇၇ စသန်း၇ သိန်း တစ်သောင်း၃၃၄၄ပုစ္ဆာရှိပါသည်။

ခန့်မှန်းခြေ အားဖြင့် စာတစ်ကြောင်းတစ်ပုစ္ဆာယူလျှင် ထိုမျှစာကြောင်းရမည် ။ ပိဋကတ်စာအုပ်
တမျက်နှာလျှင် စာကြောင်း (၃၀)ခန့်ရှိပါသည်။

ထို့ကြောင့် ၃၈၈၇၇ ၈၇၁ ၃၃၄၄ / ၃၀= စာမျက်နှာပေါင်း ၁၂၉၅၉၂၉၀၄၄၅ မျက်နှာ ရှိပါမည်။

စာတစ်အုပ်လျှင်စာမျက်နှာ (၄၅၀)ခန့်ရှိသဖြင့် ပဋ္ဌာန်းကျမ်းစာအုပ်ပေါင်းကိုသိလိုသော်

=၁၂၉၅၉၂၉၀၄၄၅ / ၄၅၀ = ၂၈၅၉၈၄၂၃ အုပ်ရှိပါမည်။

စာအုပ်ပေါင်း နှစ်ကုဋေ ရှစ်သန်း ခုနစ်သိန်း ကိုးသောင်း ၈၄၂၃ အုပ်ရှိမည်။

ကမ္ဘာကြီး၏အဝန်းသည် ၂၄၉၀၁ မိုင်ရှိပါသည်။ပဋ္ဌာန်းကျမ်းပုံနှိပ်ထားသည့် A4 စာရွက်တစ်ရွက်ကို

Slide Z

တစ်ပေ ထားတွက်ပါက ပေပေါင်း ၁၂၉၅၉၂၉၀၄၄၅ ပေ ရှိမည်ဖြစ်ပြီ မိုင်အားဖြင့် ၂၄၅၄၄၁၁

မိုင်ရှိပါမည်။ ထို့ကြောင့် ကမ္ဘာကိုပဋ္ဌာန်းပုစ္ဆာဝါရ ရေးထားသည့် A4 စာရွက်များဖြင့် ပတ်မည်ဆိုလျှင်
ဆယ်ပတ်ခန့် ပတ်မည်နိုင်သည်။

မြန်မာနိုင်ငံ မြောက်ဖျား ခေါင်လန်ဖူးမှသည် တောင်ဖျား ရေး ဘိတ်ထားဝယ်တိုင်အောင် မိုင်ပေါင်း

၁၂၇၅မိုင်ရှိပါသည်။ပဋ္ဌာန်းပုစ္ဆာဝါရ ရေးထားသည့် A4 စာရွက်များဖြင့် ပတ်မည်ဆိုလျှင် ၁၉၂၅ ပတ်
မည်နိုင်မည်ဖြစ်သည်။

ဤမျှများကြားလှသည့် စာရွက် အရေအတွက်သည် ပဋ္ဌာန်းပုစ္ဆာအတွက်သာဖြစ်ပါသည်။

ထိုမျှများပြားလှသည့် ပုစ္ဆာအတွက် ဖြစ်နိုင်ခြေရှိသည့် အဖြေအရေအတွက်

ကိုမူ စာရှုသူ ဓမ္မမိတ်ဆွေများက ဆက်လက်စဉ်းစားနိုင်ပါသည်။

ပဒေမ္မားကိုလေ့လာခြင်း

ပဋ္ဌာနပါဠိတော် ပထမတွဲ စာမျက်နှာ (၁၀-၁၃) ပါ ပဒ (၇)ပါးရှိ ပဒါဝာန ပုစ္ဆာပေါင်း (၄၉)ပါးကို လေ့လာ နိုင်ရန် ဖြစ်ပါသည်။

၁- ကုသလပဒ

- ၁။ သိယာ ကုသလံ ဓမ္မံ ပဋိစ္စ ကုသလော ဓမ္မော ဥပ္ပဇ္ဇေယျ ဟေတုပစ္စယာ။
၂။ သိယာ ကုသလံ ဓမ္မံ ပဋိစ္စ အကုသလော ဓမ္မော ဥပ္ပဇ္ဇေယျ ဟေတုပစ္စယာ။
၃။ သိယာ ကုသလံ ဓမ္မံ ပဋိစ္စ အဗျာကတော ဓမ္မော ဥပ္ပဇ္ဇေယျ ဟေတုပစ္စယာ။
၄။ သိယာ ကုသလံ ဓမ္မံ ပဋိစ္စ ကုသလော စ အဗျာကတော စ ဓမ္မော ဥပ္ပဇ္ဇေယျ ဟေတုပစ္စယာ ။
၅။ သိယာ ကုသလံ ဓမ္မံ ပဋိစ္စ အကုသလော စ အဗျာကတော စ ဓမ္မော ဥပ္ပဇ္ဇေယျ ဟေတုပစ္စယာ။
၆။ သိယာ ကုသလံ ဓမ္မံ ပဋိစ္စ ကုသလော စ အကုသလော စ ဓမ္မော ဥပ္ပဇ္ဇေယျ ဟေတုပစ္စယာ။
၇။ သိယာ ကုသလံ ဓမ္မံ ပဋိစ္စ ကုသလော စ အကုသလော စ အဗျာကတော စ ဓမ္မော ဥပ္ပဇ္ဇေယျ ဟေတုပစ္စယာ။

၁- ကု → ကု

၂- ကု → အကု

၃- ကု → ဗျာ

၄- ကု → ကု + ဗျာ

၅- ကု → အကု + ဗျာ

၆- ကု → ကု + အကု

၇- ကု → ကု + အကု + ဗျာ

၂- အကုသလပဒ

- ၁။ သိယာ အကုသလံ ဓမ္မံ ပဋိစ္စ အကုသလော ဓမ္မော ဥပ္ပဇ္ဇေယျ ဟေတုပစ္စယာ။ ။
၂။ သိယာ အကုသလံ ဓမ္မံ ပဋိစ္စ ကုသလော ဓမ္မော ဥပ္ပဇ္ဇေယျ ဟေတုပစ္စယာ။ ။
၃။ သိယာ အကုသလံ ဓမ္မံ ပဋိစ္စ အဗျာကတော ဓမ္မော ဥပ္ပဇ္ဇေယျ ဟေတုပစ္စယာ။ ။
၄။ သိယာ အကုသလံ ဓမ္မံ ပဋိစ္စ ကုသလော စ အဗျာကတော စ ဓမ္မော ဥပ္ပဇ္ဇေယျ ဟေတုပစ္စယာ။
၅။ သိယာ အကုသလံ ဓမ္မံ ပဋိစ္စ အကုသလော စ အဗျာကတော စ ဓမ္မော ဥပ္ပဇ္ဇေယျ ဟေတုပစ္စယာ။
၆။ သိယာ အကုသလံ ဓမ္မံ ပဋိစ္စ ကုသလော စ အကုသလော စ ဓမ္မော ဥပ္ပဇ္ဇေယျ ဟေတုပစ္စယာ။
၇။ သိယာ အကုသလံ ဓမ္မံ ပဋိစ္စ ကုသလော စ အကုသလော စ အဗျာကတော စ ဓမ္မော ဥပ္ပဇ္ဇေယျ ဟေတုပစ္စယာ။

၁- အကု → အကု

၂- အကု → ကု

၃- အကု → ဗျာ

၄- အကု → ကု + ဗျာ

၅- အကု → အကု + ဗျာ

၆- အကု → ကု + အကု

၇- အကု → ကု + အကု + ဗျာ

၃- အဗျာကတပဒ

- ၁။ သိယာ အဗျာကတံ ဓမ္မံ ပဋိစ္စ အဗျာကတော ဓမ္မော ဥပ္ပဇ္ဇေယျ ဟေတုပစ္စယာ။
၂။ သိယာ အဗျာကတံ ဓမ္မံ ပဋိစ္စ ကုသလော ဓမ္မော ဥပ္ပဇ္ဇေယျ ဟေတုပစ္စယာ။
၃။ သိယာ အဗျာကတံ ဓမ္မံ ပဋိစ္စ အကုသလော ဓမ္မော ဥပ္ပဇ္ဇေယျ ဟေတုပစ္စယာ။
၄။ သိယာ အဗျာကတံ ဓမ္မံ ပဋိစ္စ ကုသလော စ အဗျာကတော စ ဓမ္မော ဥပ္ပဇ္ဇေယျ ဟေတုပစ္စယာ။
၅။ သိယာ အဗျာကတံ ဓမ္မံ ပဋိစ္စ အကုသလော စ အဗျာကတော စ ဓမ္မော ဥပ္ပဇ္ဇေယျ ဟေတုပစ္စယာ။
၆။ သိယာ အဗျာကတံ ဓမ္မံ ပဋိစ္စ ကုသလော စ အကုသလော စ ဓမ္မော ဥပ္ပဇ္ဇေယျ ဟေတုပစ္စယာ။
၇။ သိယာ အဗျာကတံ ဓမ္မံ ပဋိစ္စ ကုသလော စ အကုသလော စ အဗျာကတော စ ဓမ္မော ဥပ္ပဇ္ဇေယျ ဟေတုပစ္စယာ။

၁- ဗျာ → ဗျာ

၂- ဗျာ → ကု

၃- ဗျာ → အကု

၄- ဗျာ → ကု + ဗျာ

၅- ဗျာ → အကု + ဗျာ

၆- ဗျာ → ကု + အကု

၇- ဗျာ → ကု + အကု + ဗျာ

၇-ကုသလာကုသလာဗျာကတပဒ

- ၁။ သိယာ ကုသလဉ္စ အကုသလဉ္စ အဗျာကတဉ္စ ဓမ္မံ ပဋိစ္စ ကုသလော ဓမ္မော ဥပ္ပဇ္ဇေယျ ဟေတုပစ္စယာ။
- ၂။ သိယာ ကုသလဉ္စ အကုသလဉ္စ အဗျာကတဉ္စ ဓမ္မံ ပဋိစ္စ အကုသလော ဓမ္မော ဥပ္ပဇ္ဇေယျ ဟေတုပစ္စယာ။
- ၃။ သိယာ ကုသလဉ္စ အကုသလဉ္စ အဗျာကတဉ္စ ဓမ္မံ ပဋိစ္စ အဗျာကတော ဓမ္မော ဥပ္ပဇ္ဇေယျ ဟေတုပစ္စယာ။
- ၄။ သိယာ ကုသလဉ္စ အကုသလဉ္စ အဗျာကတဉ္စ ဓမ္မံ ပဋိစ္စ ကုသလော စ အဗျာကတော စ ဓမ္မော ဥပ္ပဇ္ဇေယျ ဟေတုပစ္စယာ။
- ၅။ သိယာ ကုသလဉ္စ အကုသလဉ္စ အဗျာကတဉ္စ ဓမ္မံ ပဋိစ္စ အကုသလော စ အဗျာကတော စ ဓမ္မော ဥပ္ပဇ္ဇေယျ ဟေတုပစ္စယာ။
- ၆။ သိယာ ကုသလဉ္စ အကုသလဉ္စ အဗျာကတဉ္စ ဓမ္မံ ပဋိစ္စ ကုသလော စ အကုသလော စ ဓမ္မော ဥပ္ပဇ္ဇေယျ ဟေတုပစ္စယာ။
- ၇။ သိယာ ကုသလဉ္စ အကုသလဉ္စ အဗျာကတဉ္စ ဓမ္မံ ပဋိစ္စ ကုသလော စ အကုသလော စ အဗျာကတော စ ဓမ္မော ဥပ္ပဇ္ဇေယျ ဟေတုပစ္စယာ။

၁- ကု + အကု + ဗျာ → ကု	၂- ကု + အကု + ဗျာ → အကု
၃- ကု + အကု + ဗျာ → ဗျာ	၄- ကု + အကု + ဗျာ → ကု + ဗျာ
၅- ကု + အကု + ဗျာ → အကု + ဗျာ	၆- ကု + အကု + ဗျာ → ကု + အကု
၇- ကု + အကု + ဗျာ → ကု + အကု + ဗျာ	

PATṬHĀNA

"*Paṭṭhāna*" means a condition which is the source of phenomena. A text in which such conditions are explained is also called *Paṭṭhāna*.

In the *Paṭṭhāna* there are 3 main points:

(1) <i>paccaya</i>	=	conditioning state
(2) <i>paccayuppanna</i>	=	conditioned state
(3) <i>paccaya satti</i>	=	conditioning force

Paccaya: there are 5 things as the 4 ultimate realities and 1 concept. They perform as *paccaya*, conditioning state.

Paccayuppanna: Among the 4 ultimate realities only these three as *citta*, *cetasika*, *rupa* perform as *paccayuppanna*. But *Nibbāna* and concept are not conditioned states. They are only conditioning state.

<i>Paccaya</i>		<i>Paccayuppanna</i>	
1.	consciousness	1.	consciousness
2.	mental state	2.	mental state
3.	matter	3.	matter
4.	<i>Nibbāna</i>		
5.	<i>Paññatti</i>		

Paccayasatti: There are 24 conditions that have the conditioning force each. It is the particular way in which the conditioning states function as conditions for the conditioned states.

Seven Ways of Relation

The 24 conditions are divided into 7 in the way of relation between the conditioning states and the conditioned states. The ways of relation run as follows:

(1) Mind to mind	-	6 conditions
(2) Mind to matter	-	1 condition
(3) Mind to mind and matter	-	5 conditions
(4) Matter to matter	-	1 condition
(5) Matter to mind	-	1 condition
(6) Mind-matter to mind-matter	-	9 conditions
(7) Mind-matter, <i>Nibbāna</i> and <i>Paññatti</i> to mind	-	2 conditions

Mind to mind

There are 6 conditions through which mind (*citta* and *cetasika*) relates to another mind (*citta* and *cetasika*).

1. <i>Anantara</i>	2. <i>Samanantara</i>	3. <i>Āsevana</i>
4. <i>Sampayutta</i>	5. <i>Natthi</i>	6. <i>Vigata</i>

Mind to matter

There is only one condition, *pacchajātta*, through which mind relates matters.

Mind to mind-matter

There are 5 conditions through which mind relates to minds and matters.

1. <i>Hetu</i>	2. <i>Jhāna</i>	3. <i>Magga</i>
4. <i>Kamma</i>	5. <i>Vipāka</i>	

Matter to matter

There is only one condition, *Indriya* (*rupa-jīvitindriya*), through which matter relates to another matter.

Matter to mind

There is only one condition, *Purejāta*, through which matter relates to mind.

Mind-matter to mind-matter

There are 9 conditions through which mind-matter relates to mind-matter.

1. <i>Adhipati</i>	2. <i>Sahajāta</i>	3. <i>Aññamañña</i>
4. <i>Nissaya</i>	5. <i>Āhāra</i>	6. <i>Indriya</i>
7. <i>Vipayutta</i>	8. <i>Atthi</i>	9. <i>Avigata</i>

Mind to matter, *Nibbāna* and *Paññatti* to mind

There are 2 conditions through which mind, matter, *Nibbāna* and *Paññatti* relate to mind.

1. <i>Ārammana</i>	2. <i>Upanissaya</i>

ပဋ္ဌာန်း (၂၄)ပစ္စည်း၏ ကျေးဇူးပြုခံဆင့်ဆင့် Ways of Relation ကို လေ့လာခြင်း

၁	နာမ်တရားအချင်းချင်း Mind to mind ကျေးဇူးပြုသောပစ္စည်း (၆)ပါး	၁-အာနန္တရ ၄-နတ္ထိ	၂-သမနန္တရ ၅-ဝိဂတ	၃-အာသေဝန ၆-သမ္ပယုတ္တ
၂	နာမ်တရားက ရုပ်တရားကို Mind to matter ကျေးဇူးပြုသောပစ္စည်း (၁)ပါး	၁-ပစ္ဆာဇာတ		
၃	နာမ်တရားက နာမ်နှင့် ရုပ်ကို Mind to mind-matter ကျေးဇူးပြုသောပစ္စည်း (၅)ပါး	၁-ဟေတု ၄-ဈာန	၂-ကမ္မ ၅-မဂ္ဂ	၃-ဝိပါက
၄	ရုပ်တရားက ရုပ်တရားကို Matter to matter ကျေးဇူးပြုသောပစ္စည်း (၁)ပါး	၁-ကုဇ္ဈိယ (ရူပဇီဝိတိဇ္ဈိယ)		
၅	ရုပ်တရားက နာမ်တရားကို Matter to mind ကျေးဇူးပြုသောပစ္စည်း (၁)ပါး	၁-ပုရေဇာတ		
၆	နာမ်ရုပ်(၂)ပါးက နာမ်ရုပ်(၂)ပါးကို Mind-matter to mind-matter ကျေးဇူးပြုသောပစ္စည်း (၉)ပါး	၁-အဓိပတိ (အာရမ္မဏာဓိပတိ) ၄- နိဿယ ၇-ဝိပ္ပယုတ္တ	၂-သဟဇာတ ၅-အာဟာရ ၈-အတ္ထိ	၃-အညမည ၆-ကုဇ္ဈိယ ၉-အဝိဂတ
၇	ပညတ် နာမ်ရုပ်၊ နိဗ္ဗာန်၊ ပညတ်က နာမ်တရားကို Mind-matter, Nibbana and Pannatti to mind ကို ကျေးဇူးပြုသောပစ္စည်း (၂)ပါး	၁-အာရမ္မဏ	၂-ဥပနိဿယ	
၈	သဘောချင်းတူညီသည့်ပစ္စည်း (၉)ပါး	၁-အာနန္တရ ၄-အာသေဝန ၇-အာရမ္မဏ	၂-သမနန္တရ ၅-နတ္ထိ ၈-အာရမ္မဏာဓိပတိ	၃-အာနန္တရူပနိဿယ ၆- ဝိဂတ ၉-အာရမ္မဏူပနိဿယ
၉	သဘောချင်းမတူညီသည့်ပစ္စည်း (၈)ပါး	၁-ပုရေဇာတ ၃-သမ္ပယုတ္တ ၅-အတ္ထိ ၇-ဝိဂတ	၂-ပစ္ဆာဇာတ ၄-ဝိပ္ပယုတ္တ ၆-နတ္ထိ ၈- အဝိဂတ	

ပဋ္ဌာန်း (၂၄)ပစ္စည်း၏ ကျေးဇူးပြုပုံအဆင့်နှင့် Ways of Relation ကို လေ့လာခြင်း

၁၀	ဘုံအားဖြင့် ကွဲပြားသောပစ္စည်းများ	(၂၄) ပစ္စည်း အားလုံးရရှိနိုင်သည်။			
	(က) ပစ္စုတိကာရာဘုံမှာ မရနိုင်သည့်ပစ္စည်း မရှိပါ။	၁-သဟဇာတ	၂-နိဿယ	၃-အတ္ထိ	
	(ခ) အသည်သတ်ဘုံ၌မူ -	၄-အဝိဂတ	၅-အညမည	၆- ကုဋိယ	
	(ဂ) အရူပဘုံ၌မူ -	၇-ကမ္မပစ္စည်း တို့ ရရှိနိုင်သည်။			
		၁-ပုရေဇာတ	၂-ပစ္ဆာဇာတ	၃-ဝိပ္ပယုတ္တ	
၁၁	အဇ္ဈတ္တသန္တာန် ဗဟိဒ္ဓသန္တာန်၌ ရနိုင်သောပစ္စည်းများ	(၂၄) ပစ္စည်း အားလုံးရရှိနိုင်သည်။			
	(က) အဇ္ဈတ္တသန္တာန်၌မူ -	၁-သဟဇာတ	၂-နိဿယ	၃-အတ္ထိ	
	(ခ) (ဗဟိဒ္ဓသန္တာန်) ကုဋေနှင့် မစပ်သော ပြင်ပရုပ်သန္တာန်၌မူ -	၄-အဝိဂတ	၅-အညမည တို့ ရရှိနိုင်သည်။		
၁၂	အစုံအစုံပစ္စည်း (၁၄)ပါး				
	(က) အနက်အဓိပ္ပာယ်တူညီပြီး အစုံအစုံဖြစ်နေသောပစ္စည်း (၁)တွဲ၊ (၂)ပါး	၁-အနန္တိရ	၂-သမနန္တိရ	အနက်အဓိပ္ပာယ်တူသည်။	
	(ခ) သဒ္ဓါတူပြီး အစုံအစုံဖြစ်နေသည့်ပစ္စည်း (၁)တွဲ၊ (၂)ပါး	၁-နိဿယ	၂-ဥပနိဿယ	သဒ္ဓါတူသည်။	
	(ဂ) ကာလအားဖြင့် ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်ပြီး အစုံအစုံဖြစ်နေသည့် ပစ္စည်းက (၁)တွဲ၊ (၂)ပါး	၁-ပုရေဇာတ	၂-ပစ္ဆာဇာတ	ကာလအားဖြင့် ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်သည်။	
	(ဃ) အကြောင်းတရားနှင့် အကျိုးတရားဖြစ်ပြီး အစုံအစုံဖြစ်နေသည့်ပစ္စည်းက (၁)တွဲ၊ (၂)ပါး	၁-ကမ္မ	၂-ဝိပါက	အကြောင်းအကျိုးဖြစ်ပြီး တွဲနေသည်။	
	(င) အချင်းချင်း ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်ပြီး အစုံအစုံဖြစ်နေသည့်ပစ္စည်းက (၁)တွဲ၊ (၆)ပါး	၁-သမ္ပယုတ္တ	၂-ဝိပ္ပယုတ	အချင်းချင်း ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်ပြီး တွဲနေသည်။	
		၃-အတ္ထိ	၄-နတ္ထိပစ္စည်း		
		၅-ဝိဂတ	၆-အဝိဂတ		

ကျမ်းညွှန်း - တိပိဋကဓရ ဓမ္မဘဏ္ဍာဂါရိက အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ ဘဒ္ဒန္တဝိယာဓိန္ဒာဘိဝံသ (ရေစကြိုဆရာတော်)၏ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ၏ နည်းသမုဒ္ဓရာ စုတိယတွဲ (နာ - ၃၆၄ မှ ၃၇၄)

ရုပ်ကလာပ်များ ဖြစ်တည်နေခြင်း

သေက္ခတောင်ဆရာတော် ဦးတိလောက ပြုစုတော်မူခဲ့သည့် ကျမ်းစာအုပ်တွင် ရုပ်ကလာပ်များ ဖြစ်တည်နေမှုကို အလွန်တိကျစွာဖြင့် ဖော်ပြတော်မူပါသည်။ “အခြေခံရုပ်ကလာပ်ကို ပရမတ္ထရုပ်ကလာပ်ဟု မှတ်ကြ၊ ပရမတ်ရုပ်ကလာပ်မည်သည်ကား တစ်ပါးကိုတစ်ပါး မမှီတွယ်ရဘဲ မဖြစ်နိုင်ကြ၊ မတည်နိုင်ကြ၊ ထိုသို့မဖြစ်နိုင်၊ မတည်နိုင်ကြသောကြောင့် ဘယ်ရုပ်က အောက်က၊ ဘယ်ရုပ်က အထက်က၊ ဘယ်ရုပ်က လက်ဝဲ၊ ဘယ်ရုပ်က လက်ယာ၊ ဘယ်ရုပ်က အတွင်း၊ ဘယ်ရုပ်က အပြင်ကဟု ရွေးချယ်မရဘဲ တစ်ခုတည်း ဖြစ်နေကြ၏။

ထို့ကြောင့် တစ်ခုစီကွဲသွားအောင် ခွဲခြား၍မရသော အဝိနိဗ္ဗာနရုပ်များအဖြစ် စုစည်းနေကြ၏။ ထိုရုပ်များသည် သဟဇာတသဘောဖြင့် အကုန်လုံး အတူတကွ တပြိုင်တည်း ဖြစ်ပေါ်လာ၍ ပျက်လျှင် လည်း အကုန်လုံး အတူတကွ တပြိုင်တည်း ပျက်ကြလေ၏။ မြေဓာတ်လွန်ကဲသော ပရမတ္ထရုပ် ကလာပ် ပေါင်း သိန်း၊ သန်း၊ ကုဋေလောက် သမူဟကလာပ်များ ပေါင်းစုဖွဲ့ကြလျှင် ပရမာဏုမြူ ဖြစ်လာ၏။ ထိုပရမာဏုမြူ၏ အထည်ပမာဏ အရွယ်အစားကို ဤသို့သိရမည်။”

ပရမာဏုမြူ၏ အရွယ်အစား

“ဦးခေါင်းက သန်းတစ်ကောင်ကို ခုနှစ်စိတ်စိတ်သော် တစ်စိတ်စာသည် လိက္ခာမည်သော ပိုး တစ်ကောင်နှင့် ညီမျှသည်” (ထိုလိက္ခာပိုးသည် ဝဲနာ၊ ယားနာ ဖြစ်စေသောပိုးဖြစ်ကြောင်း ယနေ့ ဆေး သိပ္ပံက အတည်ပြုကြပါသည်။)

“ထိုပိုးကောင်ငယ်တစ်ကောင်ကို ၃၆-စိတ် စိတ်သော် တစ်စိတ်သည် ရထရေဏုမြူတစ်ခုနှင့် ညီမျှ၏”

“ရထရေဏုမြူတစ်လုံးကို ၃၆-စိတ် စိတ်သော် တစ်စိတ်သည် တဇ္ဇရီမြူတစ်ခုနှင့် ညီမျှ၏”

“တဇ္ဇရီမြူတစ်လုံးကို ၃၆-စိတ်စိတ်သော် တစ်စိတ်သည် အနုမြူ Atom တစ်ခုနှင့် ညီမျှ၏”

“အနုမြူ Atom တစ်လုံးကို ၃၆-စိတ်စိတ်သော် တစ်စိတ်သည် ပရမာဏုမြူ Partical တစ်ခုနှင့် ညီမျှ၏”

ထို့ကြောင့် ဗုဒ္ဓမြတ်စွာဘုရား၏ အဘိဓမ္မာတရားတော်အရ အနုမြူ Atom တစ်လုံးတွင် ပရမာဏုမြူ Partical ၃၆-မျိုးဖြင့် ဖွဲ့စည်းထားကြောင်း နားလည်ရမည် ဖြစ်ပါသည်။

သိပ္ပံပညာရှင်များ၏ တွေ့ရှိချက်

ယခုအခါ သိပ္ပံပညာရှင်များကရုပ် Matter ကို အထပ်ထပ်ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာကာ လေ့လာသော အခါ ၊ အနှစ် အဆံ တစ်စုံတစ်ရာမှ မတွေ့ရှိတော့ဘဲ စွမ်းအင် Energy အဖြစ်သာရှိကြောင်း ဖော်ပြကြပါသည်။ ထိုစွမ်းအင် Energy မျှသာရှိသော သဘောတရားတွင် ရုပ်တစ်ခု၌ ရှိသင့်ရှိထိုက် သည့် Weight အလေးချိန်၊ Mass ခြပ်ထူသဘော၊ Form အဆင်းသဏ္ဌာန်၊ Dimension အရွယ်အစား ပမာဏတို့ မရှိကြောင်းကို ယနေ့ ရူပဗေဒ သိပ္ပံပညာရှင်များက တွေ့ရှိလာပါသည်။

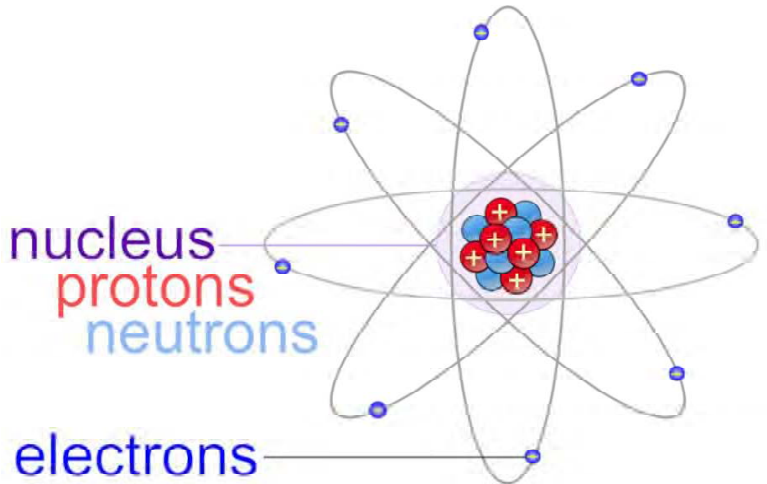
ဤတွေ့ရှိချက်က ရုပ်တွင် ထာဝရတည်မြဲသည့် အထည်ခြပ်မရှိတော့ကြောင်း သက်သေထူပါသည်။ မြတ်စွာဘုရားက လွန်ခဲ့သည့် နှစ်ပေါင်း (၂၅၀၀)ကျော်ကပင် သိရှိတော်မူပြီး ‘ရူပံ ဘိက္ခဝေ အနတ္တံ’ဟု ဟောကြားတော်မူသည့် တရားတော်နှင့် ယနေ့တွေ့ရှိချက်သည် လွန်စွာမှ ညီညွတ်နေပေတော့သည်။

ဆဲလ် Cell ဟူသော ကလပ်စည်း

ယနေ့သိပ္ပံပညာ၏ လေ့လာတွေ့ရှိချက်တွင် သာမန်မျက်စိဖြင့် မမြင်မတွေ့နိုင်လောက်အောင်ပင် အလွန် အလွန်သေးငယ်သည့် အဏုမြူဓာတ်မှုန်များဖြင့် လူ့ခန္ဓာကိုယ်ကို ဖွဲ့စည်းတည်ဆောက်ထားကြောင်း ဖော်ပြပါသည်။ ထိုအဏုမြူဓာတ်မှုန်လေးတစ်ခုကို အက်တမ် Atom ဟု အမည်ပေးထားပါသည်။ ထိုအက်တမ်ကို ထပ်မံ၍ ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာသောအခါ ပရိုတွန် Proton နျူထရွန် Neutron နှင့် အီလက်ထရွန် Electron တို့ ပါဝင်နေကြောင်း တွေ့ရှိကြပါသည်။

လူ့ခန္ဓာကိုယ်

လူ့ခန္ဓာကိုယ်တွင် ထိုအက်တမ် Atom တစ်ခုထက် ပိုပြီး ပေါင်းစပ်ကြီးထွားလာပါက မော်လီကျူး Molecule ဟုခေါ်သည်။ ဥပမာအားဖြင့် လူတိုင်းသိကြသည့် ရေ H₂O ကို မော်လီကျူး Molecule ဟုခေါ်သည်။ ထိုမော်လီကျူး Molecule များ စနစ်တကျ ဖွဲ့စည်းလာသောအခါ

ဆဲလ် Cell ဟူသော ကလပ်စည်းများ ဖြစ်လာပါသည်။ လူ့ခန္ဓာကိုယ်ကို ယေဘုယျအားဖြင့် Cell ဟုခေါ်သော ကလပ်စည်းပေါင်း 30 Trillions ခန့်ဖြင့် ဖွဲ့စည်းထားပါသည်။ (1 Trillion = 1 000,000,000,000။ ခ-နောက်က သုည ၁၂-လုံးရှိသည့် သင်္ချာကို ၁-ထရီလီယန် ခေါ်ပါသည်။)

လူတစ်ယောက်၌ ၁-စက္ကန့်လျှင် Cell ဟုခေါ်သော ကလပ်စည်းပေါင်း 3 000,000,000 သုံးဘီလီယန် သေကြေ ပျက်စီးနေပါသည်။ အသစ်အသစ်ဖြစ်ပြီး ဖြည့်ပြီးဖြစ်နေသည်ကလည်း အရေအတွက် တူညီနေပါသည်။ အသက်အရွယ် ကြီးရင့်လာသည်နှင့်အမျှ ကလပ်စည်းများ သေကြေပျက်စီးသည့် နှုန်းကများပြီး ပြန်လည် ဖြည့်တင်းရန် အသစ်ဖြစ်သည့် ကလပ်စည်းက နည်းပါးလာလေသည်။ (Cells are constantly dying and new ones are being made simultaneously.) ဟု သိပ္ပံက ဆိုလေသည်။ မိမိတို့၏ ခန္ဓာကိုယ်တွင် ဖြစ်နေသည့် ထိုထိုအခြေအနေ အရပ်ရပ်ကို ပကတိမျက်စိဖြင့် မမြင်နိုင်ပါသော်လည်း အသက်အရွယ် ကြီးရင့်လာသည်နှင့်အမျှ အသားအရေ ကြည်လင်တောက်ပမှု နည်းပါးလာပါသည်။ အရေပြားများ တောင့်တင်းမှုမရှိဘဲ လျော့ရဲကာ တွဲကျလာသည်ကိုမူ တွေ့မြင်နိုင်ပါသည်။

ကလပ်စည်းတစ်ခုသည် သူ၏တာဝန်ထမ်းဆောင်ပြီးလျှင် ပျက်သွားပါသည်

သိပ္ပံပညာ၏တွေ့ရှိချက်တွင် Cell ဟုခေါ်သော ကလပ်စည်းတစ်ခုချင်းစီ၊ တစ်ခုချင်းစီသည် အငြိမ်မနေဘဲ လှုပ်လှုပ်ရွရွ၊ လှုပ်လှုပ်ရွရွဖြစ်ပြီး လှုပ်ရှားနေကြောင်းနှင့် အသေအချာ လေ့လာကြည့်သော အခါတွင် ကလပ်စည်း တစ်ခုချင်းသည် သူတို့၏တာဝန် ပြီးဆုံးသည်နှင့် ပျက်၍ ပျက်၍ ပျက်၍ သွားနေသည့် အစဉ်အတန်းကြီးကို ပညာရှင်များက တွေ့ရှိလာကြပါသည်။ သို့သော် လူပုဂ္ဂိုလ်က ဤဖြစ်စဉ်ကို မည်သို့မှ ခံစားမှု မရှိနိုင်သကဲ့သို့၊ ပကတိမျက်စိနှင့်လည်း မမြင်ကြရပေ။

Cell ဟုခေါ်သော ကလပ်စည်းတစ်ခု ပျက်စီးနေသည့်နှုန်း (သို့မဟုတ်) ဆဲလ်တစ်ခု အသက် ရှင်နိုင်သည့် သက်တမ်းမှာ Nano one second သာ ရှိလေသည်။ Nano one second ဟူသည် ၁-စက္ကန့်၏ သန်းတစ်ထောင်ပုံ တစ်ပုံဖြစ်ပါသည်။

တစ်နည်းပြောရလျှင် ၁-စက္ကန့်ကို 1 000,000,000 သန်းတစ်ထောင်နှင့်စား၍ ရသည့်အချိန်တို့ကို Nano one second ဟုခေါ်ပါသည်။ အမေ့ဗိုက်ထဲတွင် သန္ဓေတည်သည့် အချိန်ကစ၍ အဆိုပါ ဖြစ်စဉ် အတိုင်း ဖြစ်၍ ပျက်၍နေပါသည်။

ရုပ်ကလာပ်တစ်ခု၏ အသက်သည် စိတ်၏အသက် ခဏငယ် (17×3 = 51) ချက်နှင့် ညီမျှ၏။ ရုပ်၏ ဥပါဒ် ခဏနှင့် ဘင်ခဏသည် ခဏငယ်တစ်ချက်စီသာ ကြာပါသည်။ ရုပ်၏ဌီခဏမှာမူ ခဏငယ် ၄၉-ချက် ကြာပါသည်။ ထို့ကြောင့် လက်ဖျစ် ၁-တွက်၊ မျက်စိတစ်မှိတ်၊ လျှပ်တစ်ပျက် ကာလတို့အတွင်း၌ ရုပ်ကလာပ်ပေါင်း ကုဋေပေါင်း ၅၈၀၀-ကျော် ပေါ်ပြီးပျောက် ဖြစ်ပြီး ပျက်နေကြပါသည်။ ထို့ကြောင့် ရုပ်ကလာပ်တစ်ခု၏ အသက်သည် ၁-စက္ကန့်ထက်ပင် တိုတောင်းသော လက်ဖျစ် ၁-တွက်၊ မျက်စိ တစ်မှိတ်၊ လျှပ်တစ်ပျက်အချိန်၏ ကုဋေ ၅၈၀၀-ပုံ တစ်ပုံခန့်သာ ရှိလေသည်။

စက္ခုပသာဒ မျက်စိရှုပ်ကလည်း ပရမတ်

ရူပါရုံအဆင်းကလည်း ပရမတ် ဖြစ်ပါသည်။ မြင်သိစိတ်ကလည်း ပရမတ် ဖြစ်ပါသည်။ ရူပါရုံနှင့် စက္ခုပသာဒတို့သည် ပင်ကိုယ်သဘောအားဖြင့် ဖောက်ပြန် ပြောင်းလဲနေပေသည်။ သူလိုကိုယ်လို သာမန်လူသားတစ်ယောက်အနေဖြင့် ဤသို့ခိုင်မြဲမှုမရှိ၊ အနှစ်သာရမရှိသော ဓမ္မသဘာဝတရား သက်သက်ကို ဓမ္မသဘာဝ သက်သက်အဖြစ် သိရှိနားလည်သဘောပေါက်ကာ လက်ခံရန် လွန်စွာပင် ခက်ခဲရှိပါသည်။ ထို့ကြောင့်ပင် ရူပါရုံနှင့် စက္ခုပသာဒတို့ တိုက်ဆုံမှုကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာသည့် မြင်ခြင်းပေါ်မူတည်ပြီး လည်းကောင်း၊ ကြားခြင်း၊ နံခြင်း၊ ထိတွေ့ခြင်း စသည်ပေါ်မူတည်ပြီး ဖြူနီဝါပြာ အရောင်အသွေး အဆင်း သဏ္ဌာန် Form၊ အပိုင်းလေးထောင့် အရွယ်အစားပမာဏ Dimension၊ အလေးချိန် Weight ခြပ်သဘော Mass ဟူ၍ ပညတ်ဝေါဟာရ တင်ကြပါသည်။

တစ်ဖက်တွင်လည်း စက္ခုပသာဒသက်သက်ဖြစ်သော ဓမ္မသဘာဝကို မသိနိုင်သဖြင့် “ငါ့မျက်စိ ကြည့်ကောင်းတယ်၊ ငါ့မျက်စိလှတယ်၊ ငါ့မျက်စိ အမြင်အားမကျသေးဘူး”ဟု မာန၊ အတ္တ ဖြစ်ကြတော့သည်။ ပရမတ္ထတရား၏ အထင်အရှားမရှိသည့် သဘာဝကို အမှန်အတိုင်း သိရှိနားလည် သဘောပေါက်ရန် ခက်ခဲသဖြင့် မိမိတို့ နားလည်သကဲ့သို့ ပြောင်းလဲ ခေါ်ဝေါ်ကြခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

မျက်စိသည်ဟူသော စက္ခုပသာဒရုပ်တရားသည် အကြောင်းကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာသည့် အကျိုးတရား မျှသာဟု မသိနိုင်သေးသမျှ ကာလပတ်လုံး သံသရာကြောမှာ ရှည်ကြာသရွေ့ မျောပါကာ “ငါ့မျက်စိ ကောင်းအောင် ဘုရားသခင်က စောင့်ရှောက်ပေးထားလို့ ကောင်းနေတာ” ဟူ၍ လည်းကောင်း၊ “နတ်တွေ စောင့်ရှောက်ပေးထားလို့ ကောင်းနေတာ”ဟူ၍ လည်းကောင်း၊ “ဘာကြောင်းကြောင့်မှ မဟုတ်ဘူး၊ သူ့အလိုလို ငါ့မျက်စိတွေ ကောင်းနေတာ”ဟူ၍ လည်းကောင်း ယူနေကြပါသည်။ ဉာဏ်နည်းလွန်းသောကြောင့် မူလသဘာဝ အကြောင်းတရားက ပျောက်နေခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

အမှန်တကယ်တွင်မူ လူဟုသမုတ်ထားသော်လည်း ရုပ်အမှုန်များစွာဖြင့် ရုပ်ကိုတည်ဆောက်ထား ပါသည်။ ၎င်းရုပ်အမှုန်များလည်း ပေါ်ပြီးပျောက်နေသည့် သဘောတရားမျှသာဖြစ်သည်။ နာမ်တရား အပိုင်းတွင်လည်း အလွန်အလွန် တိုတောင်းသည့် ကာလတိုအတွင်း ပေါ်ပြီးပျောက် ဖြစ်ပေါ်လာပြီး ချုပ်နေသည့် သဘောတရားမျှသာ ရှိလေသည်။

ရုပ်သက်တမ်းနှင့် စိတ်သက်တမ်း

ဤနေရာတွင် ရုပ်၏သက်တမ်းနှင့် စိတ်၏သက်တမ်းတို့ကို ထပ်မံ၍ ပြဆိုပါဦးမည်။ ရုပ်၏ သက်တမ်းသည် စိတ္တခဏ ၁၇-ချက် (၀၂) = ခဏငယ် ၅၁-ချက် မျှသာရှိ၏။ ရုပ်၏ အသက်ကို တိတိကျကျ ပြရလျှင် အတိတဘဝ၏ ဥပါဒ်ခဏမှ စတင်ဖြစ်လာသည့် ရူပါရုံသည် ဒုတိယတဒါရုံစိတ်၏ ဘင်ခဏ၌ ချုပ်ပျောက် သွားပါသည်။

တစ်နည်း ထပ်မံရှင်းပြရသော် Mental process တွင် မျက်စိနှင့် အဆင်းဆုံကာမျှဖြင့် မြင်သိစိတ် စက္ခုဝိညာဏ် မပေါ်နိုင်သေးကြောင်း ဦးစွာ သတိပြုရပါမည်။

“တိ၊ န၊ ဒ၊ ပ၊ စ” တိ=အတိတဘဝ၊ န=ဘဝဂ်စလန၊ ဒ=ဘဝဂ်ပစ္ဆေဒ၊ ပ=ပဉ္စဒ္ဓါရဝဇ္ဇန်းပြီးမှသာ စက္ခုဝိညာဏ် မြင်သိစိတ် ပေါ်ပေါက်လာ၏။ ထို့ကြောင့် မြင်သိစိတ်ပေါ်ရန် ရှေ့တွင် တိ၊ န၊ ဒ၊ ပ ဟူသော Mental process ထဲမှ စိတ္တခဏ ၄-ချက် ဖြစ်ပေါ်ပေးရပါသည်။

လက်ဖျောက်တစ်တွက်တီး ကုဋေတစ်သန်းနှုန်းဖြင့် ပေါ်ပြီးပျောက်၊ ဖြစ်ပေါ်လာပြီးချုပ်နေသည် ဟူသော process ၏ အလွန်အလွန် တိုတောင်းလှပြီး၊ ဂဏန်းချပြရန်ပင် မဖြစ်နိုင်လောက်အောင် ကာလတိုကလေး ဖြစ်သော စိတ္တခဏ ၄-ချက်စော၍ ပုရေဇာတ Born earlier ကြိုတင်ဖြစ်နှင့်၍ ကျေးဇူးပြုသည်ဟု ဆိုလိုခြင်းဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် ပစ္စနိဒ္ဒေသပါဠိတော်တွင် “စက္ခာယတနံ စက္ခုဝိညာဏဓာတုယာ တံသမ္ပယုတ္တကာနဉ္စ ဓမ္မာနံ ပုရေဇာတပစ္စယေန ပစ္စယော”ဟု လာရှိပါသည်။ စက္ခုဝိညာဏကို ပုရေဇာတသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြု၏။

ထို့ကြောင့် မျက်စိအကြည် စက္ခုပသာဒရုပ်၏ သက်တမ်းသည်လည်း ဤမျှသာ ရှိပေသည်။ စိတ္တခဏတိုင်း၊ စိတ္တခဏတိုင်း၌ စက္ခုပသာဒရုပ်များ အသစ်အသစ်ဖြစ်နေသဖြင့် တဆက်တည်း ထင်ရ လောက်အောင် မြင်နေရခြင်း ဖြစ်၏။ စာပေကျမ်းဂန် ဗဟုသုတအနေဖြင့် ဝီထိပိုင်း Mental process ကို သိရှိသူအဖို့ နားလည်ရန် မခက်ခဲနိုင်ပါ။ ဝိပဿနာတရားကို နည်းစနစ်မှန်ကန်စွာ အားထုတ်သည့် ယောဂီ အဖို့လည်း သိနိုင်သည်။

ရန်အောင်မြင်တောရကျောင်း (မြို့တော်ဝန်ကျောင်း)တွင်
ဗုဒ္ဓလှစ်ပွဲချလျက်ရှိသည့် ဘဝနှင့် ပဋ္ဌာန်းသင်တန်းသုံးစာအုပ် ဖြစ်ပါသည်။

၂၅.၉.၂၀၁၉

နက်နဲလွန်းသည့် အနန္တနယ ပဋ္ဌာန်းကျမ်း

ပဋ္ဌာန်းတရားတော်မြတ်သည် ဂမ္ဘီရော နက်နဲလွန်းပါသည်။
ဒုဒ္ဓသော မြင်နိုင်ခဲ့ပါသည်။ ဒုရာနဗောဓော သာမန်ဉာဏ်ဖြင့်
ထိုးထွင်း၍ မသိနိုင်လောက်အောင်ပင် ခက်ခဲလွန်းပါသည်။

အတတ္တာဝစရော လောကရေးရာ ကိစ္စရပ်များပမာ
ကြံစည် တွေးတော စဉ်းစားရုံမျှဖြင့်လည်း သိနိုင်သည့်တရား မဟုတ်ပေ။
ပဏှိတဝေဒနီယော ပရမတ္ထတရားကို သိမြင်နိုင်စွမ်းသည့်
ပညာရှိအနည်းစုတို့ကသာ ဉာဏ်သက်ဝင်နိုင်စွမ်းသည့်
တရားတော်မြတ်ကြီး ဖြစ်ကြောင်းကို
အဋ္ဌကထာဆရာမြတ်များက မိန့်ဆိုတော်မူထားပါသည်။